77|27
XXXII. ÉVF. • 1977. OKTÓBER 13. • ÁRA 2,– Ft
PAJTÁS

UTCÁN

RIPORTUNK
A 4–5. OLDALON.

FOTÓ: WAGNER MARGIT

A gyerekek a szilvásban voltak. — Levelet kaptunk — mondta Molnár Gyöngyi, aki az idén került a csapat élére.

A szilvaszedők még a fákról is leugráltak, köréje álltak. Kíváncsian vizsgálgatták a cirillbetűs borítékot.

— A Szovjetunióból érkezett — folytatta Gyöngyike. — Az alizkai úttörőháztól. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom születésének 60. évfordulója alkalmából múzeumot létesítettek. A hősök tablója alatt földet szeretnének elhelyezni mindazokból az országokból, ahol a szovjet emberek a szabadságért küzdöttek, vérüket hullatták. Magyarországról is kérnek egy marék földet. A megyei úttörőelnökség ránk gondolt, amikor ide irányította a levelet.

— Ránk? Ilyen kis csapatra? — csapta össze a tenyerét csodálkozva Frank Erzsike. — Nemrég még az egyik újság azt közölte, hogy Aka nem létezik. Sem a térképen, sem a valóságban. Viski János tanár bácsinak kellett cáfolatot írni, hírt adni, hogy Aka igenis van.

Méghozzá festői környezetben. Az ősi település Komárom megye szélén, a Bakony rengetegében húzódik meg, ahova naponta csak egy alkalommal, kora reggel indul, s késő este tér vissza a személyszállító autóbusz.

A 6692-es számú Petőfi Sándor Úttörőcsapatot a legkisebbek között tartják nyilván a megyében. 24 úttörő és 14 kisdobos tagja van. A tavalyi bányászvetélkedőn azonban olyan sikeresen mutatkoztak be, hogy még ma is beszélnek róluk.

— Ha többen vagyunk, akkor elsők is lehettünk volna. Egy nagy csapatból könnyebb kiválasztani hat jó versenyzőt, mint mondjuk itt, nálunk — magyarázta Török Pista, amikor szóba került a vetélkedő.

Kupaktanács. A csapatvezető felolvassa a messziről jött levelet

— Nem mindig a létszám a fontos — szólalt meg újra Gyöngyike. — A faluban nincs bánya, mégis eredményesen szerepeltetek. Most, hogy jobban ismerlek benneteket, kimondom, nekem az tetszik a legjobban, ahogy törődtök egymással. Kevés iskola büszkélkedhet azzal, amivel ti, hogy itt nincs bukott tanuló. Az erdészetnél is dicsértek benneteket a vezetők. Azt mondták, a nyáron ti gondoztátok a facsemetéket.

Kuolmár Kati arcán mosoly suhant át. Látszott rajta, hogy jólesik az elismerés.

— Ősszel gesztenyét gyűjtünk majd — mondta. — De legtöbbet a tsz-ben vagyunk. A csapatvezető nem tudja, de mi igen, hogy miért örültek a gazdaságban, amikor megláttak bennünket. Ezt a szilvást már régen pusztulásra ítélték. Termését évek óta nem szedték, mert nem volt érdemes. Az idén azonban megrakódtak gyümölccsel a fák. Ember viszont nem volt. Jól jött a mi segítségünk.

A marék föld ügyében még azon a délutánon összeült az úttörőtanács. Deák Imre, a Winnetou őrs vezetője tette az első javaslatot.

— A föld elküldése legyen Weller Pistáék dolga, akik a Vörös nyakkendőért próbára készülnek. A többieknek fel kellene kutatni és meg kellene írni a környék legérdekesebb történeteit.

— Az ötlet kitűnő — helyeselt Méhes Árpi. — Én a felderítést egy hosszabb kirándulással toldanám meg. Keressük fel közösen a felszabadító háború legnagyobb bakonyi csatájának színhelyét. Készítsünk felvételeket és a fényképeket is tegyük a csomagba.

Akán szűkszavúak az emberek. Takarékoskodnak a jelzőkkel is. A messziről érkezett levél kézhez vétele után mégis ilyeneket mondtak a gyerekek:

— A megbízatás gyönyörű!

Faragó György
Fotó: Gámán Gábor

Irány a posta.
Útra kész
a Szovjetunióba
címzett csomag

És készül a krónika is.
Az akaiak összegyűjtik
a környék legérdekesebb történeteit

EGY MARÉK FÖLD

Jó dolog két keréken egyensúlyozni! Ám a járda — a gyalogosoké!

Hogy kapu is van? No és? Ott mindenki bemehet! De a kerítésen átkúszni, vállalni a veszélyt — izgalmas

Néhány jótanács, figyelmeztető mondat... Mire elindul a villamos, kész a délutáni program

UTCÁN

Finom a kukorica. S jólesik néhány percig üldögélni a padon, figyelni a felnőtteket. Az este még messze van. A tanulás ráér?

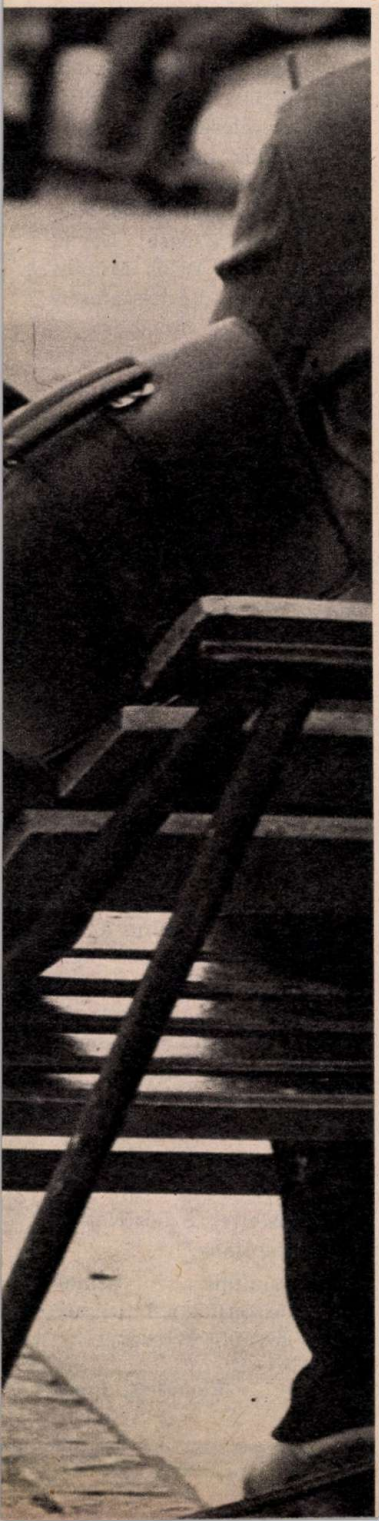

Véget ért a tanítás. Ám az út – hazafelé sok élményt ígér. Érdekes arcokat, különös embereket, sétáló, sietős felnőtteket. Az eldugott parkban egy üres hintát, gazdátlan padot, forró kukoricát, jéghideg fagylaltot, kirakatokat, pancsolást a szökőkút friss vizében.

Van, aki egyedül ballag, mások barátaikkal mennek. Az utca mindig érdekes. Annyira csábító, hogy sokan estig is itt töltenék el – néhányan sajnos itt is töltik – idejüket.

Szöveg: Dobozy Zsuzsa Fotó: Wagner Margit

Mintha filmet nézne, oly mereven figyel a hintás

A kézmosás bizony fontos! Szökőkútban pedig egyenesen érdekes

Emberek jönnek, emberek mennek, ám ők hárman maradnak

MŰSOR-FÜZET A 60. ÉVFORDULÓRA

Augusztusban Csillebércen 1500 úttörő kereste a Nagy Októberi Szocialista Forradalom megünneplésének új módjait szakvezetők, rendezők, úttörővezetők és Somogyi Tibor koreográfus segítségével. A népek meséi, a forradalmár költők élete, a népek közötti barátság és szolidaritás, a forradalom eseményeinek megjelenítése – mind-mind alkalmas arra, hogy velük emlékezzünk a nagy forradalomra.

A Csillebércen összeállított műsorokról kiadvány készült. Címe: Mindenki újakra készül. A műsorok zenei anyagát és a mozgási utasításokat is megtaláljátok benne.

Példaként bemutatjuk a „Gazdátlanok a paloták" című műsort:

1. Salvatore Quasimodo: Az új holdhoz (A tűz csiholói c. antológiában található)
2. Egyiptomi dal (csak ebben a kiadványban)
3. Juszuf Idrisz: A székhordó; részlet (Nagyvilág 1971/1)
4. József Attila: Proletárdal; részlet (József Attila összes versei)
5. Sűrű erdőn; orosz népdal (lásd a kiadványban)
6. Nyekraszov: Az éhségdal (a Ki él boldogan Oroszországban c. műből)
7. Farkas voltam; sziú-indián népdal (A harcban nem szabad megállni c. daloskönyvben)
8. Mario Rapisardi: Aratóének; részlet (A tűz csiholói c. antológiában)
9. Georg Herwegh: Szövetségi dal az Általános Német Munkaegyletnek; részlet (A tűz csiholói c. antológiában)
10. Peter Weiss: A Luzitán szörny. Drámarészlet.
11. Szolga-kívánság; észt népdal (A tűz csiholói c. antológiában)
12. József Attila: Egeres (József Attila összes versei)
13. József Attila: Regős ének (József Attila összes versei)
14. „Kovácsoljunk testvér"; orosz népdal (Ünnepek, ünnepélyek az általános iskolák alsó tagozata számára c. kötetben)
15. Hej proletárok című régi orosz népdal magyar változata (csak ebben a kiadványban)
16. Somlyó Zoltán: Moszkvában a főutcán (Somlyó Zoltán kötet)
17. Történetek a legújabb korból c. kiadvány (Cár figura megteremtéséhez)
18. Varjag; orosz dal (csak ebben a kiadványban)
19. Gyemjan Bednij: A Fő utca (Forradalmi anológiákban)
20. Fel vörösök, proletárok
21. Almácska (orosz dal)

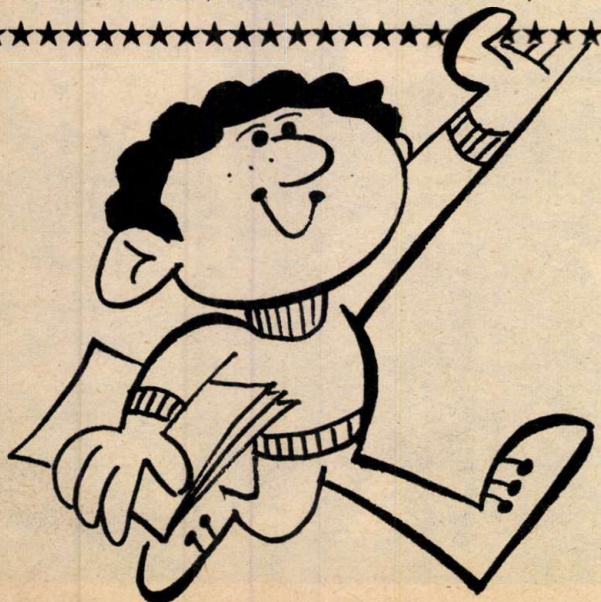

A 2461. sz. Vak Botyán úttörőcsapat mezőgazdasági szakköre már régóta híres Békés megyében. A járási és megyei versenyt többször is megnyerték. Nagyon izgultak, hogy sikerül a szereplésük az országoson. A szakkör 4 főből álló munkacsapattal képviseltethette magát a versenyen. Rengeteget gyakoroltak, készültek Balatonboglárra, ahol a döntőt rendezték. Növényeket ápoltak, részt vettek a betakarításban, bővítették háztartási és műszaki ismereteiket is. Konyhai villamos szereléseket, olvadóbiztosítékok cseréjét, hálózati kapcsolók építését gyakorolta a csapat. Szücs Kati, Csellár Zsuzsa, Lovas Mihály és a Brlás Mihály alkotta gárda természetesen a napközinek továbbra is szállította a friss zöldséget, gyümölcsöt.

Közben véget ért a nyár és jött az ősz. Szücs Katiéktól sokáig nem jött semmi hír. A napokban azután megérkezett a levél:

„Sok izgalmon estünk át, míg megszületett az eredmény, a nagy versenyben harmadik helyezést értünk el. Nagyon boldogok vagyunk. Hozzájárult ehhez még a 3000 Ft pénzjutalom és a verseny különböző ágazataiban elért helyezésekért kapott sok ajándék. Legjobban a Balatonboglári Állami Gazdaságtól kapott oklevélnek örültünk. Ugyanolyat kaptunk, mint a kiváló munkát végzett felnőttek.

A vetélkedő mellett alkalmunk nyílt megismerkedni Somogy megye természeti szépségeivel, mezőgazdaságának fejlődésével, s ez így nagyon érdekes volt.

Üdvözlettel: Szücs Kati, a csapatkapitány."

Gratulálunk a szarvasiaknak, köszönjük a beszámolót, s további sikereket kívánunk!

Forrai G. János

A 3. HELY ~ JÓ HELY

KAPASZKODJ!...

Mekkora távolság 50 méter?

Ne hamarkodjuk el a választ, egy függőleges sziklafalon felfelé — nagyon nagy távolság. A tévedésért mindenütt fizetni kell, de itt egyszerűen nem tévedhetsz. Ott fent viszont, a roppant sziklával a talpad alatt büszkén nézhetsz körül, mert kőkemény, érzéketlen kolosszust győztél le. Ügyességgel, kitartással, bátorsággal.

A Bp. Vörös Meteor aggteleki nemzetközi versenyének. első díja pedig afféle kellemes ráadás.

A HÉT VICCE

— Az emberekből hiányzik a logika és a józan ész.
— Miért?
— Ha valahol azt olvassák, hogy az égen 897 503 266 401 csillag van, azt azonnal elhiszik. De ha a frissen festett kerítésre kiírják, hogy „Vigyázat, mázolva!", senki sem hiszi el, hanem mindenki kipróbálja.

SZOBROK A BAJTÁRSAKRÓL

Olcsai Kiss Zoltán Kossuth díjas szobrászművész, a fiatal szovjethatalomért harcoló egykori magyar internacionalista a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulójára megrendezendő kiállításra készül, amelyen emléket állít egykori bajtársainak.

A
Pajtás
TÁVIRATI
IRODÁJA
JELENTI

BÁNYÁSZ-HAGYOMÁNYOK

Tatabányán, a magyar szénbányászat egyik fellegvárában, a bányásznapi ünnepségen kapta lencsevégre a riporter a bányászok hagyományos öltözékét, díszruháját viselő felvonulókat.

EGY MONDATBAN

Ünnepélyesen megkoszorúzták a fegyveres erők napján az 1848-as pákozdi csata emlékművet.

Ifjúsági és gyermekirodalom az NDK-ban címmel könyvkiállítás nyílt a Német Demokratikus Köztársaság budapesti, Deák-téri kulturális és tájékoztató központjában.

Új gyermekkönyvtárt avattak Vácott, a Hajós Alfréd Úttörőházban, ahol az átadó ünnepségen Sólyom Kati színművész Csipkefa címmel irodalmi műsort adott a gyerekeknek.

Társadalmi összefogással tábort építenek Petőházán a Soproni járás úttörőinek, akiknek eddig nem volt önálló táborhelyük.

ÉVFORDULÓK

Tizenhárom éve, 1964. október 12—13-án a **Voszhod—1,** az első társas űrhajó tizenhat fordulatot tett a Föld körül.

Százötven éve, 1827. október 14-én született **Zichy Mihály** festő, grafikus, a magyar romantikus festészet jelentős alakja.

Tíz éve, 1967. október 18-án szállt le elsőként a Vénusz bolygón a **Vénusz—4.** szovjet automatikus űrállomás.

45 ÉVES A CHILEI KISZ

A chilei kommunista ifjúsági szövetség 45. évfordulójára ifjúsági szolidaritási nagygyűlésen emlékeztek Csepelen. A nagygyűlésen ezer budapesti ifjúmunkás, valamint a chilei ifjúság küldöttei vettek részt.

NEM CSŰNYA, DE OKOS!

Aki csak vetett rám egy pillantást a budapesti ügetőpályán rendezett kutyakiállításon — ahol 1600 ebet mutattak be — szólni sem tudott a gyönyörűségtől. legfeljebb annyit: Ah! Kivéve egy-két irigy ebtársamat, akik ilyesmiket morogtak a foguk között: „Az igaz hogy szép, de buta!" Nem kívánom hosszasan fárasztani magamat a féltékeny vádak cáfolatával. Megemlíthetném, hogy remekül számolok, s hogy bármely egyszer hallott dallamot elénekelek —, no de hagyjuk ezt. Aki értelemtől csillogó szemeim közé néz, megbizonyosodik, hogy mivel a test és szellem együtt nevelődik, az igazi szépség nem zárja ki — ellenkezőleg, feltételezi az észt!

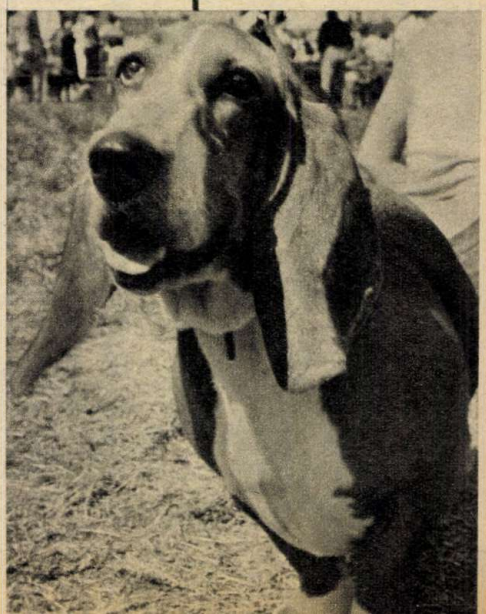

teszt

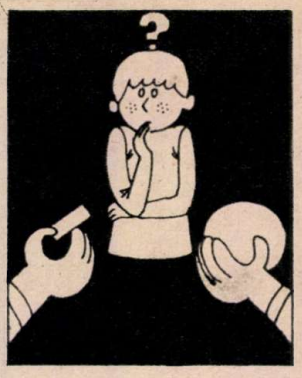

TUDSZ-E GYORSAN DÖNTENI?

Volt egyszer, nagyon régen egy szamár. Azt mesélik róla, hogy egy alkalommal éhes is volt, meg szomjas is. Éppen egy úton álldogált. Jobbra volt egy patak, balra pedig egy szénaboglya. Nos, ez a szegény csacsi addig-addig töprengett magában, hogy előbb igyék-e vagy egyék, míg végül is éhen pusztult.

Mindez persze csak mese. A valóság viszont az, hogy bizonyára veled is előfordult már, hogy két lehetőség között nehezen tudtál választani. Ha két kellemes lehetőség ütközött össze, azért, ha pedig a kellemes egy fáradtságos köteleséggel, akkor bizony hiába döntöttél az előző javára, rögtön megszólalt a lelkiismereted.

Ezzel a teszttel az a célunk, hogy próbára tegyünk. Ilyen helyzetekben például tudnál-e gyorsan és jól dönteni? Ha nem, akkor bökj rá a morzéval írt a/ vagy b/ válaszra, fejtsd meg, vajon jól cselekedtél volna-e. Nem biztos! A vak döntés rendszerint nem jó. Rövid idő alatt is lehet döntést hozni. Keress tíz hasonló esetet, az életedből, hogyan döntöttél, és az eredményt értékeld.

Összeállította:
Füleki János

1. A szombat délutáni szabadidődben az egyik barátod moziba invitál, a másik pedig focizni hív a kisrétre.

a) //·—·/———/—·/··/——··/·——·—/···//

b) //——/———/——··/··//

2. A vasárnap délelőttöt testedzésre szánod. Mehetsz az uszodába is, vagy pedig egy érdekes erdei gyalogtúrára.

a) //——·/—·——/·—/·—··/———/——·/·—··/·——·—/···//

b) //··—/···/——··/·——·—/···//

3. A televízióban egy könnyed, zenés, vidám műsor van, de ugyanakkor csalogat az a regény is, amelybe nemrégen belekezdtél.

a) //—/··—··/···—/···— ··/——/···——/···/———/·—·//

b) //———/·—··/···—/·—/···/·——·—/···//

4. A barátnőd egy kis vidám trécselésre hívott téged és még néhány lányt, délután ötre. Ugyanakkor neked az őrs leggyengébb tanulójával kellene átvenne a matekot, meg a földrajzot.

a) //—/·—·/··—··/—·/···/·/·—··/··—··/···//

b) //—/·—/—·/··/—/·——·—/··//

5. Sportközvetítés van a televízióban, és közben édesanyádnak szüksége lenne a vacsorafőzéshez egy kis sóra és paprikára. Neki nincs ideje elmenni a boltba. Csak rád számít.

a) / ·—//—···/———/·—··/—/
/·—//——/··—··/——·/—·——//

b) //—·/··—··/——··/·/—··//·—//—/··—··/
·—/—·—/———·/——··/ /··—··/···/—//

6. Intőt kaptál. Kinek mutatod meg? Anyunak-e, akitől egy kis zsebpénzt vársz a villanyvasútra, vagy apunak, aki viszont nagyon szigorú.

a) //·—/·——·/··—/—·/·—/—·—//

b) /·—/—·/—·——/··—/—·/·—/—·—//

7. Látod, hogy az utcán (kb 20—30 méterre tőled) az iskola legerősebb sráca irgalmatlanul püföl egy kisgyereket. Mit csinálsz?

a) //——/·/——·/···—/··—··/—··/·/—··//·—//—·—/··/
—·/···/··/—//

b) //—·/·/——//—/———·/·—/———·/—··/···/——··/
/···—/·/·—··/·//

8. A legkedvesebb barátod a matek dolgozat írásakor a tiedről akarja puskázni a példák megoldását, miközben látod, hogy a tanár nagyon figyel rátok.

a) //——/·/——·/·/—·/——·/·/—··/·/—··//

b) //·—··/·/··/—·/—/·/—··/———·/—//

ÚJ VILÁG SZÜLETETT

2

A Putyilov gyár előtt gyülekeztek a sztrájkoló munkások. Itt fogalmazódtak a harc jalszavai is

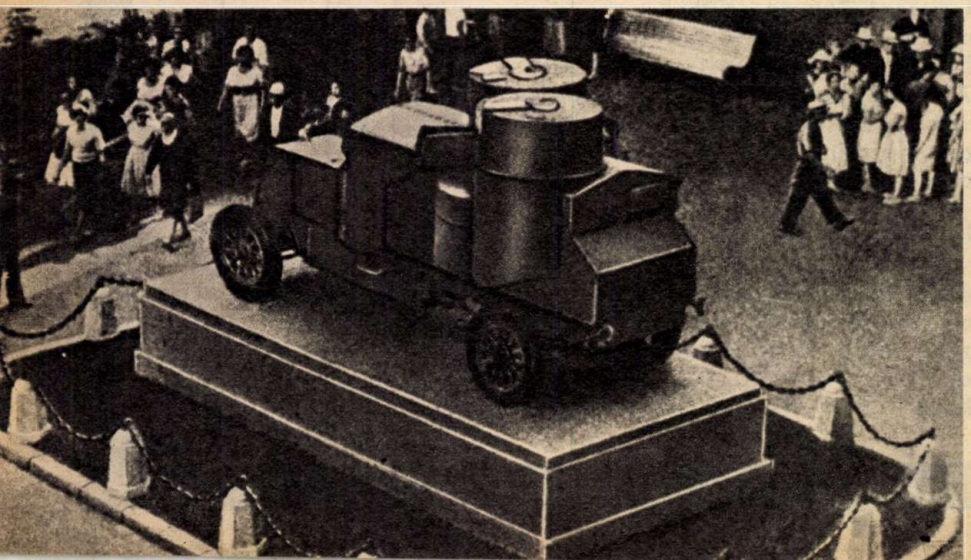

Leningrádban ma is látható az a páncélautó, amelyről Lenin a munkásokhoz beszélt

Lenin felhívását — a bolsevik párthoz — egy tükör üvege és háta közé rejtve csempészték be az országba

A FORRADALOM ESEMÉNY-NAPTÁRA

1912. I. 5—17. Az OSZDMP konferenciája Prágában. A mensevikeket kizárják a pártból. A párt új neve: Oroszországi Szociáldemokrata (bolsevik) Munkáspárt (OSZD) b (MP)

1912. IV. 22. Pétervároon megjelenik a legális bolsevik napilap, a Pravda.

1914. VIII. 1. A cári Oroszország bekapcsolódik az első világháborúba.

1917. II. 23. A Putyilov-gyári munkások tüntetése Péterváron. Megkezdődik a februári forradalom.

1917. II. 27. A katonák csatlakoznak a pétervári munkásság felkeléséhez. Este megalakul a Munkás- és Katonaküldöttek Szovjetje. Megdöntik a cárizmust.

1917. III. 2. Megalakul a polgári Ideiglenes Kormány.

1917. IV. 3. Lenin Pétervárra érkezik. Másnap ismerteti az áprilisi téziseket.

1917. VII. 4. Petrográdban nagy tüntetés kezdődik; az Ideiglenes Kormány lövet a békét követelő tömegre.

1917. VII. 5—6. Az Ideiglenes Kormány bolsevik vezetőket tartóztat le, szétrombolja a párt nyomdáját, betiltja a Pravdát, Lenin illegalitásba vonul.

A cár uralmának jelképét — a sast — eltávolítják a Kreml faláról

Az Ideiglenes Kormány július 4-én a munkásokra lövetett

A pétervári helyőrség csapatai a forradalom mellé álltak

SZÓMAGYARÁZAT

OSZDMP: Oroszországi Szociáldemokrata Munkáspárt

Legális: törvényes, engedélyezett

Pravda: igazság (oroszul). A pétervári munkások (bolsevikok) hivatalos lapja. 1912. IV. 12-én jelent meg először.

Ideiglenes Kormány: Tőkésekből álló vezetőtestület. Később a mensevikek és az eszer párt képviselői is csatlakoztak. Sőt az eszer Kerenszkij lett a kormány feje.

Kettős Hatalom: Egy részről az Ideiglenes Kormány, más részről pedig a szovjetek gyakorolják a hatalmat a cárizmus megdöntése után.

Áprilisi tézisek: (1917. április 4-én) Lenin által megjelölt irányvonal a kettős hatalom megszüntetéséért, a szovjetek hatalmának megerősítéséért.

Az 1905-ös forradalom után súlyos megtorlás következett. A „fekete századok", a büntetőkülönítmények irgalmatlanul elnyomtak minden sztrájkot, megmozdulást. 1907-ben Lenin Finnországba ment és onnan irányította a bolsevikokat. 1912-ben Prágában az OSZDMP VI. konferenciáján kizárták a mensevikeket, létrehozták a Pravdát, a munkások lapját. 1914-ben kitört az I. világháború. 36 ország 74 millió katonáját sodorta háborúba az imperializmus. A bevonultak helyét a munkában a nők és a gyermekek foglalták el. A katonák, a munkások nélkülöztek, fáztak, éheztek, lerongyolódtak. Nőttön nőtt az elégedetlenség s a háborúellenes hangulat. 1917 februárjában a pétervári Putyilov-gyárban ismét sztrájk kezdődött. „Kenyeret! Veszszen a háború! Vesszen az önkényuralom!" — hangoztatták. A cári parancsra, a rendőrök sortüzeire újabb sztrájkok feleltek, majd rövid idő alatt egész Pétervárra kiterjedő felkelés robbant ki. A katonaság tömegesen átállt a munkások oldalára. Február 26-án a rendőröktől elvették a fegyvereket, 27-én kinyitották a fegyverraktárakat, a börtönökből kiszabadították a politikai foglyokat.

A bolsevikok irányításával végrehajtott polgári demokratikus forradalom elsöpörte a cárizmust. A győzelmet azonban a tőkések igyekeztek a maguk hasznára kiaknázni. Ezért megalakították az úgynevezett Ideiglenes Kormányt, amely a polgárságból, a mensevikekből és az eszerekből állt.

A gyárakban, a falvakban s a katonaságnál a nép saját küldötteiből szovjeteket, azaz tanácsokat választott. A szovjetek és az Ideiglenes Kormány egyszerre vette át a hatalmat az országban. E kettős hatalom csak fokozta a zűrzavart. Míg a szovjetek a háború befejezését szorgalmazták, addig az Ideiglenes Kormány újabb csapatokat küldött a frontra.

Lenin 1917. április 3-án tért vissza Pétervárra. Másnap a szovjetek tanácskozásán ismertette elképzeléseit, amely azóta „áprilisi tézisek" néven vált ismertté. A tézisekben felhívta a figyelmet arra, hogy a kettős hatalmat nem lehet sokáig fenntartani, ezért minden erővel segíteni kell a szovjeteket s lehetőleg fegyveres harc nélkül kell megfosztani az Ideiglenes Kormányt a hatalmától.

A napok múlásával egyre nyilvánvalóbbá vált az Ideiglenes Kormány népellenes szándéka. A harctérről is sűrűn érkeztek a rossz hírek, a vesztett csatákról. A tömegek a bolsevikok mellé álltak. Július elején félmilliós tömeg zúgta: „Minden hatalmat a szovjeteknek!"

Az Ideiglenes Kormány vérbe fojtotta ezt a tüntetést. Lövetett a tömegre. Megkezdte a bolsevikok üldözését, kivégzési parancsot adott ki Lenin ellen is.

Ezzel ismét lezárult egy időszak Oroszországban. Megszűnt a kettős hatalom, a polgárság jutott uralomra.

Forrai G. János

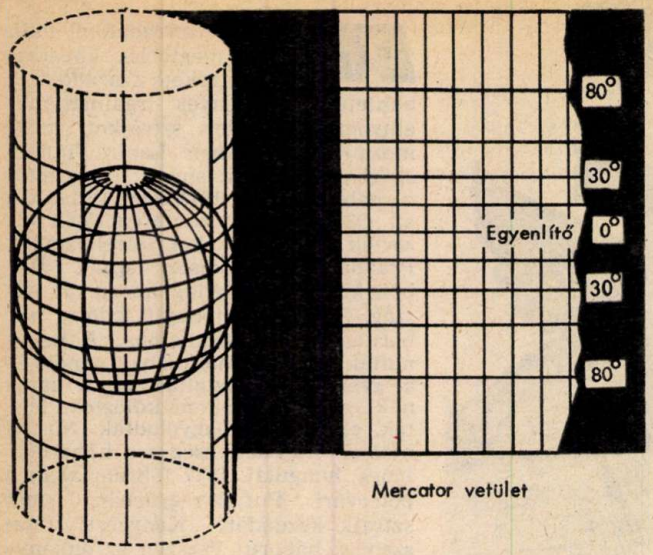

Mercator vetület

A Mercator vetület

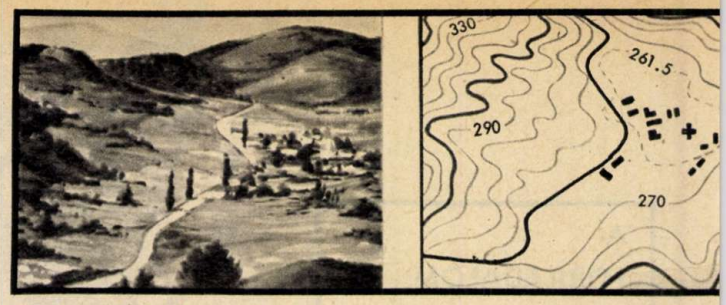

Medence és katlan

Kúp és pihenő

A tájékozódási pontok kiválasztása

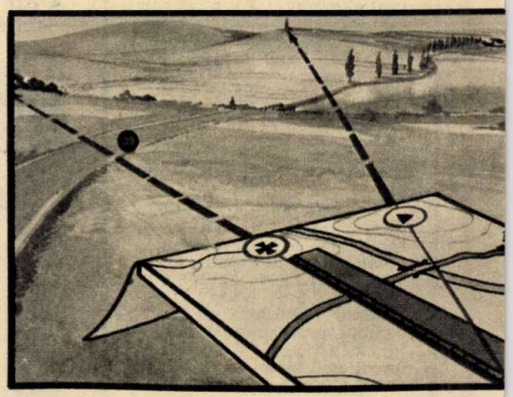

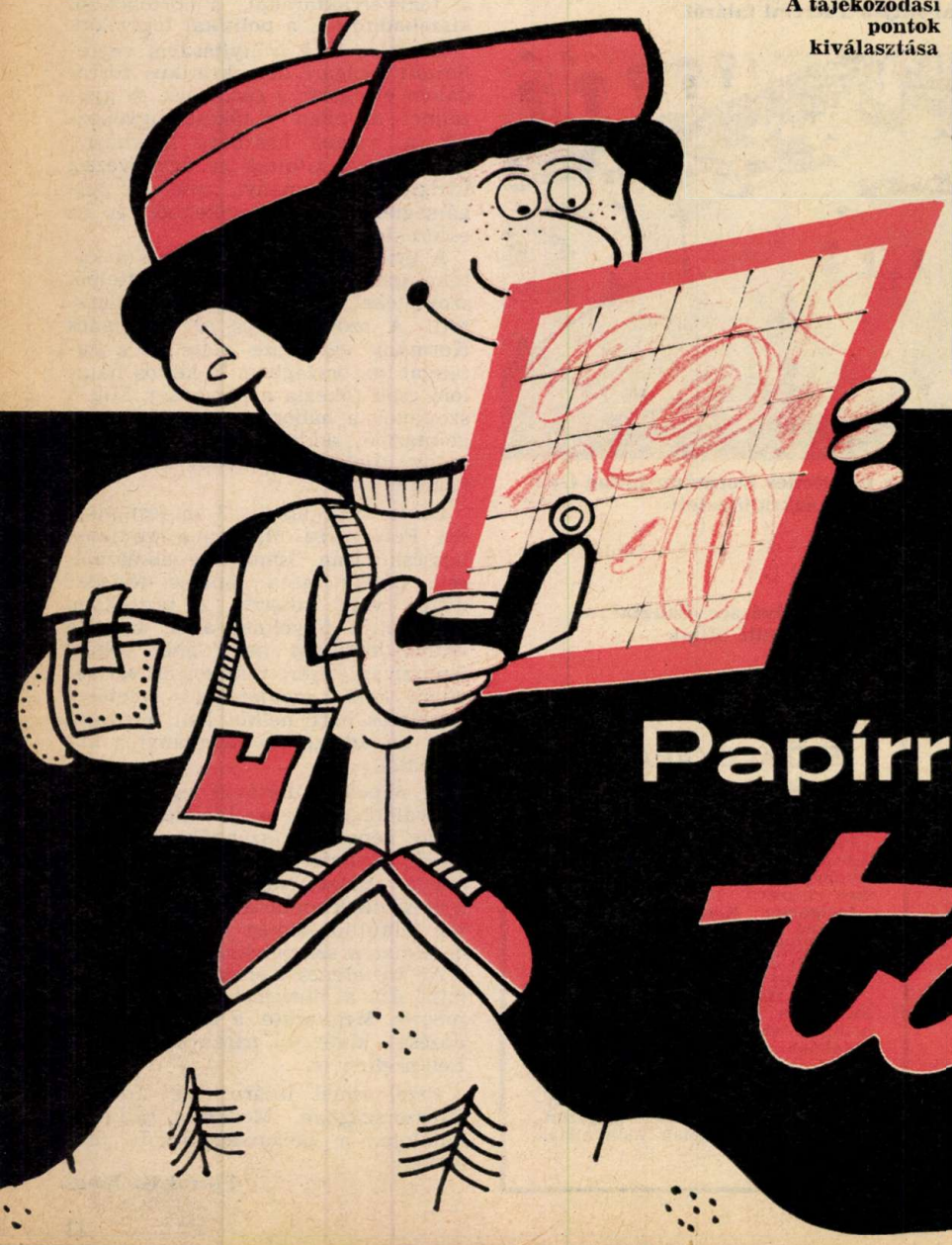

A kiránduláson vagy a táborozáson nemcsak élvezzük a friss levegőt és a napsütést, nemcsak gyönyörködünk a természet szépségeiben hanem közben megismerjük a hegyek és a völgyek, az erdők és a patakok, az utak és a vasutak alkotta tájat, azaz a terepet. Mindezeket a térképen is megtalálhatjuk, ha azt ismerjük, használni tudjuk.

Papírra vésett táj

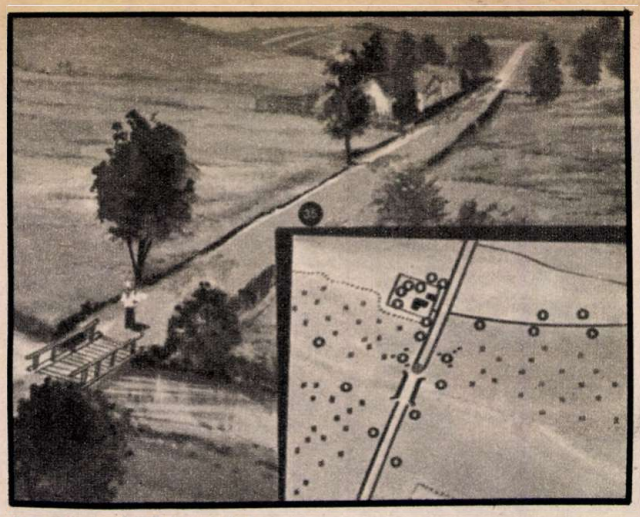

A valóság térképvázlata

A távolság meghatározása

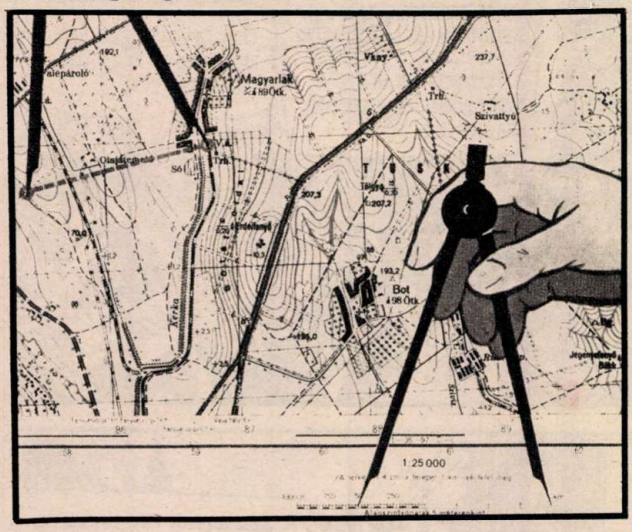

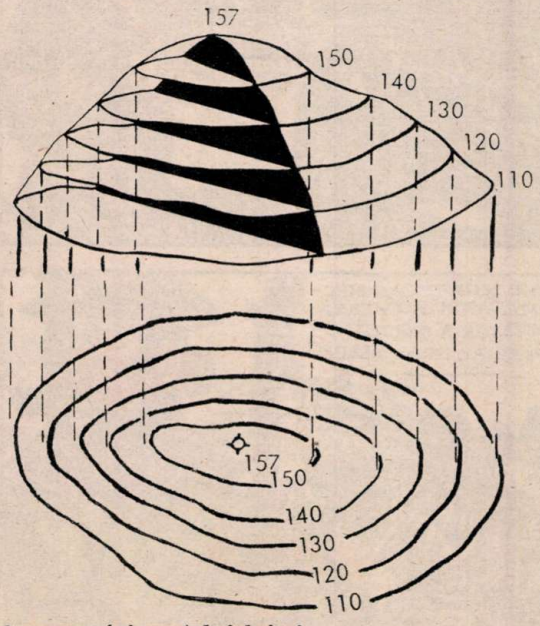

A magassági pontok jelzései

A térkép a földfelszín arányosan kisebbített mása, amelyet vetítési rendszerrel egy sík lapra, a földrajzi fokhálózatba illesztenek be. Az első korszerű vetületet a németalföldi Gerhard Kremmer, ismertebb nevén Mercator szerkesztette 1569-ben. Ez a térkép úgy készült, hogy a földgömb hálózatát hengerpalástra vetítették, majd azt a síkba kiterítették. Az így kapott fokhálózaton a szélességi és a hosszúsági körök egymással párhuzamosak, illetve egymásra merőlegesek.

A térkép készítésekor a Föld felszínét arányosan — meghatározott méretarányban — kisebbítik a papírra. A méretarány olyan szám, amely megmutatja, hogy a térképen ábrázoltak hányszorta kisebbek a valóságnál. Így pl. ismerünk 1:10 000, de ismerünk 1:2 500 000 térképet is. A térkép készítésénél mindig olyan méretarányt választanak ki, amely a feladatnak megfelel. A katonai térképeknél általában a legnagyobb méretarány az 1:25 000-es, a legkisebb 1:1 000 000-s.

A különböző méretarányú térképeket más és más célra használják. A turisták, földmérők, s a honvédség részére számos térkép készül. Használatuk azonban azonos. Aki részletesebben szeretne megismerkedni a terepen való tájékozódás eszközeivel, módszereivel, azoknak a Zrínyi Katonai Kiadónál megjelent Gábor Imre: Térképpel a kezünkben című füzetet ajánljuk.

Néhány hasznos tanácsot, érdekes részletet ízelítőül bemutatunk.

A távolságot a térképen meghatározhatjuk légvonalban, de görbe vonal mentén is. Mindkét esetben segítséget nyújt a térkép déli szegélyén található, a gyors távolságmérést elősegítő aránymérték. A távolságmérés végrehajtásának legalkalmasabb eszköze a körző, de szükség esetén felhasználhatunk papírszeletet, zsineget, fűszálat stb.

Két pont közötti légvonaltávolságot úgy határozzuk meg, hogy körzőnyílásba vesszük a két pont bemért helyét, majd a körzőt úgy helyezzük az aránymértékre, hogy a körzőnk egyik csúcsa a 0-tól jobbra levő egész beosztásra essék, a 0-tól balra levő beosztásoknál a részértéket olvassuk le.

A görbe vagy tört vonalú távolságok mérésénél hasonlóan, szakaszonkénti mérést végzünk.

Valamely tereppontnak a tengerszint feletti magasságát a térképen található magassági pontok, illetve a szintvonalak segítségével állapíthatjuk meg.

Minden terepen végzett munkának legfontosabb mozzanata, hogy ismerjük azt a helyet, ahol állunk, és azt tévedésmentesen meg is tudjuk határozni a térképen.

Az álláspont-meghatározás legegyszerűbb módja az ún. azonosítás. Ezt akkor alkalmazhatjuk, ha olyan tereptárgyon vagy tereptárgy mellett állunk, amely a térképen tévedésmentesen azonosítható. Erre legalkalmasabb pontok az útkereszteződések, az egyedülálló fák stb., vagyis olyan tereptárgyak, amelyeknek jelei egy ponttal rögzíthetők.

Becsléssel is meghatározhatjuk álláspontunkat. Ilyenkor a térkép tájolása után kiválasztjuk azokat a közelben levő tereptárgyakat, amelyeket azonosítani tudunk a térképen. Szemmértékkel határozzuk meg, hogy a tárgyak az álláspontunktól milyen távol vannak, s ezeket a távolságokat — a térkép aránymértékének megfelelően körzőnyílásba véve — a térképre rajzoljuk. A felmért távolságok metszéspontjában megkapjuk a keresett helyet.

Az álláspont helyének különböző mérésekkel történő meghatározása pontosabb eredményt ad. A több lehetséges módszer közül egyet mutatunk be, az oldalmetszést.

A térkép tájolása után a terepen kiválasztunk egy olyan, lehetőleg távoli tereptárgyat, amely a térképen is megtalálható, majd a vonalzónkat úgy helyezzük a kiválasztott tárgy egyezményes jelére, hogy a vonalzó éle mellett a terepen is lássuk a választott tereptárgyat. Ezután vonalzó mellett húzzuk meg az irányvonalat magunk felé, és ahol az irányvonal a terepvonalat metszi, ott van az álláspontunk a térképen.

Ha a térképen bejelöltük a tartózkodási helyünket, ha ismerjük az égtájakat — s ennek megfelelően tartjuk kezünkben a térképet, akkor már könnyű a tájékozódás, akkor örömet jelent térképpel a kézben bejárni a hegyeket, völgyeket.

Szabó Sándor

VOLT EGYSZER

EGY CSALÁD

SZÖVEG: VASVÁRI FERENC
RAJZ: ENDRŐDI ISTVÁN

6

Pétervár után Moszkva

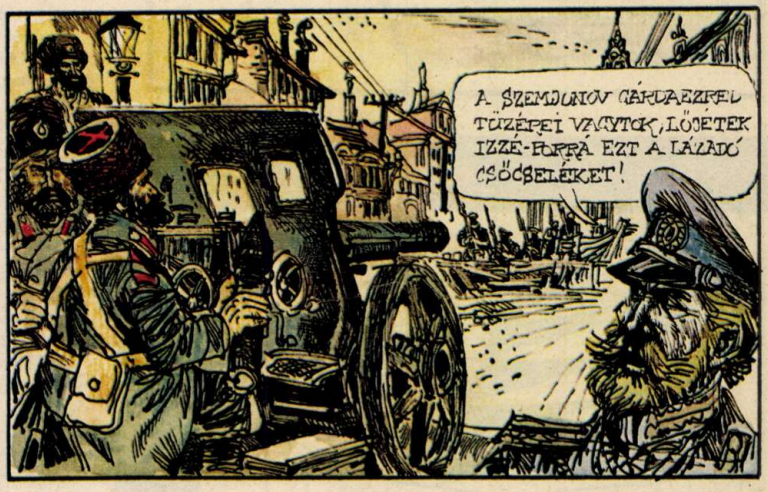

Az ellenvélemény nem ellentét

Rövid idő alatt immár másodszor írok erről az amúgy is sokat vitatott iskolai és úttörő gondról, de a beérkező levelekből úgy érződik, hogy még mindig nem eleget.

Sárrétudvariból jött egy levél a napokban, egy nyolcadikos kislánytól, aki kerek-perec megírta, hogy ők bizony külön őrsöt akarnak alakítani, teljesen elkülönítve a fiúktól.

Sehogyan sem tudom megérteni, hogy miért ez a nagy idegenkedés, amikor az iskolai élet számtalan más területén nagyszerűen együtt tudtok dolgozni. A fiúk és lányok iskolai elkülönítése száz év előtti állapotokat tükröz és semmiképpen sem illik a mai farmeros, beatos világhoz.

Érdekes módon mégis nagyon sok az ellenkezés, különösen azokon a területeken, ahol szabadon lehet választani, ahol nem rendeletek, szigorú szervezeti keretek fogják össze az egykorú lányok és fiúk tevékenységét, tanulását, iskolai életét.

Az őrs — mint általában az úttörőtagság — az önkéntesség elvén alapszik. Voltaképp tényleg nincs akadálya annak, hogy egy-egy őrshöz csak fiúk vagy csak lányok tartozzanak, de az őrsben, már csak az alacsony létszám miatt is alaposan megismerhetitek egymást, jó barátokká válhattok, számos közös élmény kapcsolhat össze benneteket.

Bizonyára tanultatok már arról, hogy a tíz-tizennégy éves kor a fiúk, de a lányok számára is rendkívül gyors változásokat hoz. A felnőttek hivatalos kifejezésével a kamaszkor szinte mindenkinél másképpen jelentkezik, de a lányok kétségkívül hamarabb jutnak túl ezen az eléggé nehéz életszakaszon, gyorsabban válnak felnőtté és így érthető, hogy a velük egykorú, még igazán gyerek fiúkat vagy lenézik, vagy minduntalan dirigálni akarnak nekik, ami viszont a fiúkból vált ki ellenérzést.

A megoldás semmiképpen a különállás és a szembefordulás. Számos dologban hasznosabbak tudnak lenni a fiúk, mint a lányok ugyanakkor sok dologban hasznosabb a női ügyesség, a megértés, ami tizenéves korban a lányoknál kétségkívül fejlettebb formában jelentkezik.

Lehet, hogy több a vita, a súrlódási felület, de mégis csak jobb az, ha az iskolához hasonlóan az úttörőéletben is együtt — egymásért dolgoznak a lányok és a fiúk.

Vasvári Ferenc

Dr. Vidosfalvy Magda a Magyar Vöröskereszt főtitkár helyettese értékeli a gyerekek munkáját

HÁROM DÍJAT HOZTUNK

Szabó Ágnes átveszi a III. díjat egy olajfesték készletet, egy jutalomkönyvet és az oklevelet

A salgótarjáni Mede Etelka pályamunkája
Vincze Mária plakátja (Csökmő)
Golarcz Erika XVII. kerületi úttörő munkája
Dávid Tibor tizennégy éves szegedi pályázó plakátja

A III. díjas plakát.
Szabó Ágnes a lényeget
kitűnő arányérzékkel
és kifejezőkészséggel
ragadta meg

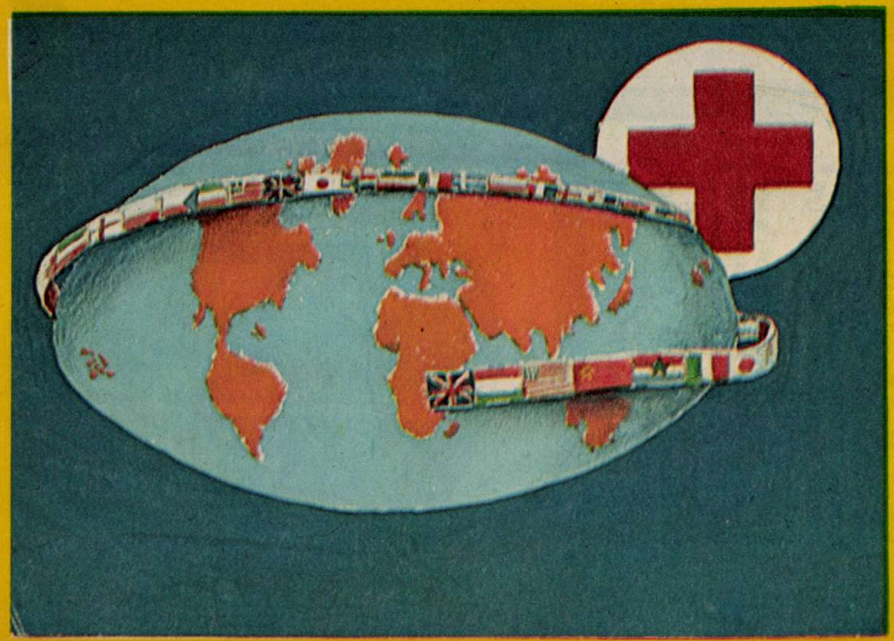

A 13 éves Márkus Adél pályamunkája

Hiripi Éva 10 éves tihanyi kisdobos munkája

Együtt a békéért! Ennek a jelszónak a szellemében hirdetett nemzetközi rajzpályázatot a Vöröskeresztes Társaságok Ligája 1977-ben. Százhuszonhárom ország gyermekei küldték el munkáikat előbb a helyi szervezetek központjába, majd Genfbe, ahol hasonló korosztályú gyerekekből válogatott nemzetközi zsüri ítélte oda a díjakat.

A magyar fiatalok háromezer pályázatából hetven mű jutott el Genfbe. A különböző szintű zsürik több százezer rajzból válogatták ki a díjnyertes gyermekalkotásokat. A mieink a 12—14 évesek kategóriájában egy II., a 15—17 évesek kategóriájában egy IV. és egy V. helyezést szereztek.

Az I. díjat a lengyel Elzbieta Maczka, a II-at a japán Yasuto Koyamuch, a III. díjat pedig a salgótarjáni Szabó Ágnes nyerte.

A Magyar Vöröskeresztes Szervezet budapesti székházában a díjak átadási ünnepségén találkoztunk a három magyar pályadíjassal.

Szabó Ágnes már I. gimnazista, fizika szakos osztályba jár, de képzőművészettel most is foglalkozik, rajz- és kerámia szakkörbe iratkozott be. Grafikus, vagy atomfizikus szeretne lenni.

A 15—17 évesek kategóriájában a IV. díjas Zsugonics Péter, az V. pedig Szabó Edit lett. Mindketten budapesti gimnazisták.

„Együtt a békéért". A magyar gyerekek sok-sok rajza mutatja, hogy megértették és elfogadták a Vöröskeresztes Társaságok Ligájának jelszavát.

Gebri Antal

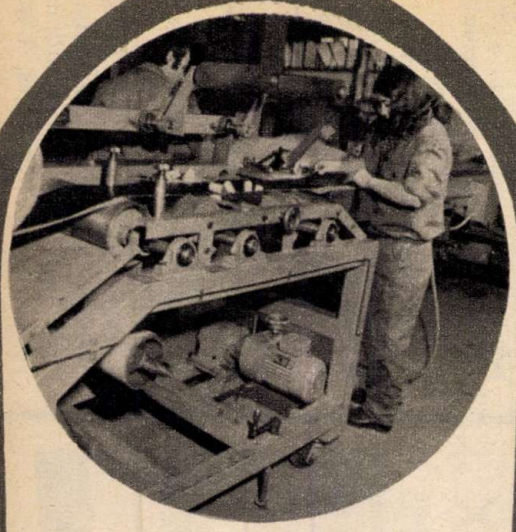

SZABOLCS-SZATMÁR MEGYEI LÁNYOK, FIÚK!

Jelentkezzetek gumigyártó szakmunkástanulónak! Tanulóidő: 3 év. A tanulóidő alatt havonta, az évfolyamból és a tanulmányi eredménytől függően 110—650,— Ft ösztöndíjat kapnak. Vállalatunk ezen felül társadalmi ösztöndíjat is ad, amely évfolyamtól függően 250—450,— Ft-ig terjedhet. Nyári szakmai gyakorlatuk idején a legkiválóbbak 20 napot az NDK-ban töltenek gyárunk költségén.

Elméleti képzés Nyíregyházán a 107. sz. „Mező Imre" Szakmunkásképző Intézetben a gyakorlati képzés gyárunk korszerűen felszerelt üzemeiben és tanműhelyében történik.

Végzett tanulóink vegyipari szakközépiskolában, vagy gimnáziumban folytatják tanulmányaikat.

Érdeklődni és jelentkezni lehet: a Taurus Gumigyár személyzeti és oktatási csoportjánál

4400 Nyíregyháza, Derkovits u. 107.

KÖNYVESPOLCOTOKRA

ajánlja az Európa Könyvesbolt

..... pld. Charles Dickens: COPPERFIELD DÁVID ..... 38,— Ft
..... pld. Charles Dickens: TWIST OLIVÉR 37,— Ft
..... pld. Fekete István: BALLAGÓ IDŐ ... 27,— Ft
..... pld. FIÚK—LÁNYOK ÉVKÖNYVE ... 32,— Ft
..... pld. Arkagyij P. Gajdar: A DOBOS TÖRTÉNETE Kisregények ..... 32,— Ft
..... pld. Hollós Korvin Lajos: A VÖRÖSTORONY KINCSE ..... 18,— Ft
..... pld. Móricz Zsigmond: LÉGY JÓ MINDHALÁLIG!..... 27,— Ft
..... pld. Nyikolaj N. Noszov: NEMTUDOMKA NAPVÁROSBAN 24,— Ft
..... pld. Arthur Ransome: FECSKEVÖLGY 38,— Ft
..... pld. John R. R. Tolkien: A BABÓ ..... 23,— Ft
..... pld. Jules Verne: GRANT KAPITÁNY GYERMEKEI 45,— Ft

A „Természetbúvárok könyvespolca" sorozatból:

..... pld. Jurij Fialkov: BESZÉDES KÉRDŐJELEK A KÉMIÁBAN ... 24,— Ft
..... pld. Kósa László—Szemerkényi Ágnes: APÁRÓL FIÚRA ..... 30,— Ft
..... pld. Tótfalusi István: BÁBEL ÖRÖKÉBEN ..... 26,— Ft

A felsorolt könyvek egyenként is megrendelhetők. Postán vagy utánvéttel szállítunk, magánszemélyeknek 200,— Ft felett portómentesen. Kérjük a megrendelőszelvényt kitölteni és borítékban címünkre elküldeni.

CÍMÜNK: ÁLLAMI KÖNYVTERJESZTŐ VÁLLALAT
EURÓPA KÖNYVESBOLTJA
1173 Budapest VII., Lenin krt. 20.
(levélcím: 1450 Budapest, Postafiók 25.)
Telefon: 222-670

A MEGRENDELŐ NEVE: .....

PONTOS CÍME: (irányítószámmal): .....

.....
saját kezű aláírás

KERESSÉTEK FEL KÖNYVESBOLTUNKAT
GAZDAG VÁLASZTÉKKAL VÁRUNK!

PAJTÁS

KEDVES ISMERŐS 24.

Takács Judit, az úttörőparlamentek gitárosa

FOTÓ: KARASZ LAJOS

MŰSZAKI PÁLYÁRA KÉSZÜLŐ FIATALOK!

Jelentkezzetek villanyszerelő szakmunkástanulónak. Vár benneteket a Villanyszerelőipari Vállalat.

Beiskolázási helyeink: **Budapest, Miskolc, Győr, Dunaújváros, Ózd, Székesfehérvár, Tatabánya.**

Szerkezetlakatos és elektrolakatos tanulókat képzünk ki Bicskén. (Elektrolakatos tanulónak leányokat is beiskolázunk.) Beiskolázási helyeinktől távol lakó, bejárni nem tudó tanulók részére korszerű tanulóotthoni elhelyezést nyújtunk havi 70,— Ft-ért.

Az oktatás emeltszintű, továbbtanulási lehetőség van. A tanulmányi ösztöndíjon felül villanyszerelő és elektrolakatos tanulóknak havi 250,— Ft szerkezetlakatos tanulóknak havi 500,— Ft társadalmi ösztöndíjat fizetünk.

A tanulmányi idő utolsó félévében teljesítménybérezés van.

A III. éves tanulók részére nyereségrészesedést fizetünk.

JELENTKEZÉS: a VILLANYSZERELŐIPARI VÁLLALAT munkaügyi osztályán 1075 Budapest, Síp u. 23.

vagy az illetékes Ipari Szakmunkásképző Intézeteknél (ez esetben kérjük felírni a jelentkezési lapra a „VIV" előjegyzéssel szöveget.)

VIV

Pályaválasztó fiatalok!

Általános iskolát végzett fiatalokat felveszünk az 1978/79. tanévre, fonó, szövő vagy kötő-hurkoló szakmunkástanulónak 16 éves korig.

A fonó és szövő szakmákban a képzési idő 2 év.

A fonó szövő szakmunkástanulók ösztöndíja a tanulmányi eredményektől függően 350—560 Ft.

A kötő-hurkoló szakmában a képzési idő: 3 év.

A kötő-hurkoló szakmunkástanulók ösztöndíja a tanulmányi eredménytől függően 150—550 Ft.

Juttatások: az ösztöndíjon kívül a vidékieknek havi 500 Ft-ot, budapestieknek 450 Ft vállalati ösztöndíjat fizetünk. (Az összes pénzbeli juttatás a fonó szövőknek havi 850—1060 Ft a kötő-hurkolóknak havi 650—1060 Ft.) Gyárunk mellett lévő szakmunkástanuló-otthonunkban elhelyezést, napi háromszori étkezést adunk — munkaszüneti napokon is — havi 90 Ft-ért.

Tankönyvről az iskola, munkaruháról és iskolaköpenyről a gyár térítésmentesen gondoskodik.

Továbbtanulásra lehetőség nyílik az üzemi szakközépiskolában, és a területi gimnáziumban.

Rátermett fiatal szakmunkásainkat a sikeres szakmunkásvizsgát követően segédművezetővé, később művezetővé képezzük ki.

PAMUTNYOMÓIPARI VÁLLALAT BUDAPEST

Jelentkezni lehet személyesen vagy írásban. Levélre részletes tájékoztatást küldünk.

A gyár címe: PNYV Kelenföldi Textilgyár személyzeti oktatási osztály 1117 Budapest XI., Budafoki út 111—113.

Telefon: 450-160 (191 mellék)

PAMUTFONÓIPARI VÁLLALAT BUDAPEST

ÁLTALÁNOS ISKOLÁT VÉGZETT LÁNYOK!

PÁLYAVÁLASZTÁSI GONDOTOK VAN?

Szakmunkásképzésről gondoskodunk és képesítést adunk.

Kérésetekre postafordultával ingyen megküldjük 40 oldalas, minden kérdésre választ adó fényképes tájékoztatónkat.

Vidékieknek leányotthonban lakásról gondoskodunk.

VÁRJUK LEVELEITEKET!

Cím: PFV Lőrinci Gyár (Lőrinci Fonó) munkaügyi osztály, 1188 Budapest, Gyömrői út 85—91

Furadolgok

BARÁT, BRENNER, FÖLDES, SAJDIK RAJZAI

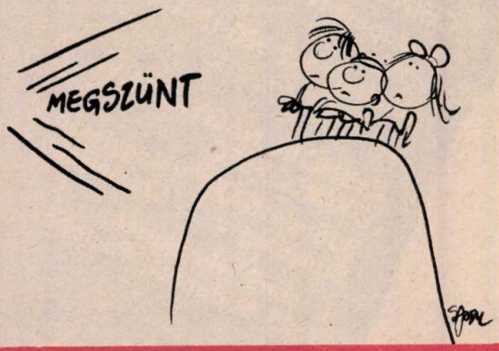

SZÜLŐI AMBÍCIÓ

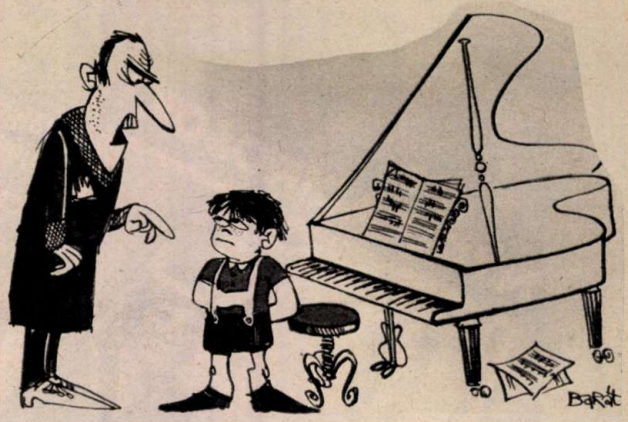

– Ha huszonöt évig kell tanulnod, akkor is csodagyerek leszel.

PIACKUTATÁS

– Áruljátok el nekem, szükségetek van-e még labdára, vagy már csak a tévét nézitek?

SÜGÁS

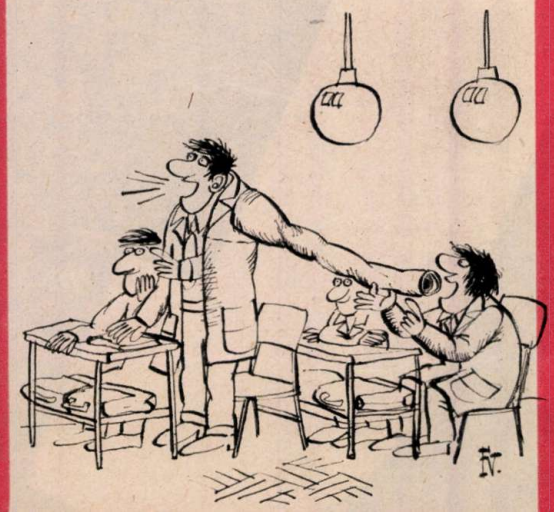

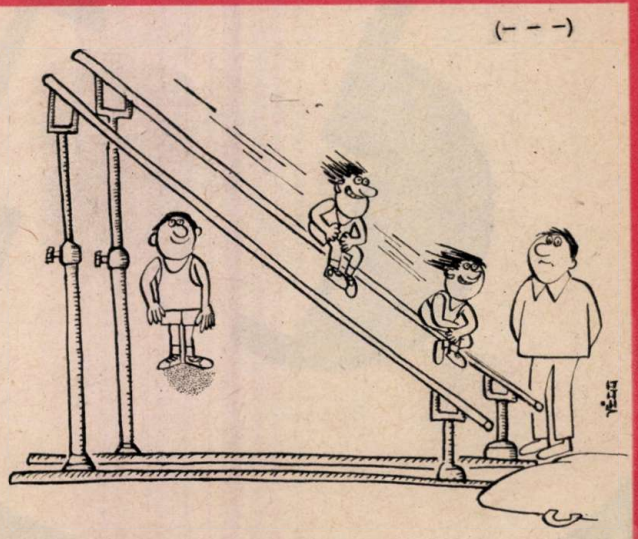

NYOLCADIKOSOK!

Pályaválasztásotokhoz figyelmetekbe ajánljuk, hogy a

CHINOIN GYÓGYSZERGYÁR

jó lehetőséget kínál a szakma tanulásához. Fiúk jelentkezését várjuk gyógyszergyártó (vegyész), lakatos, hegesztő, villanyszerelő, esztergályos, csőszerelő szakmunkás-tanulónak.

Lányokat gyógyszergyártó tanulónak veszünk fel.

Gyógyszergyártó tanulóinkat korszerű tanlaboratóriumban, gyógyszeripari tanműhelyben képezzük.

Vállalati ösztöndíj. A római-parti csónakházunkban sportfelszerelésekről is gondoskodunk.

Címünk:
CHINOIN GYÓGYSZERGYÁR
Budapest IV., Tó u. 1–5. Oktatási osztály
Telefon: 292-900 (531-es mellék)

és

CHINOIN NAGYTÉTÉNYI GYÁREGYSÉG
Budapest XXII. (Nagytétény), Bányaléq u. 2. Személyzeti osztály.
Írásbeli jelentkezés:
1325 Budapest, Postafiók: 110.

JABLOCSKOV GYERTYÁJA

100 ÉVES AZ ELEKTROMOS KÖZVILÁGÍTÁS

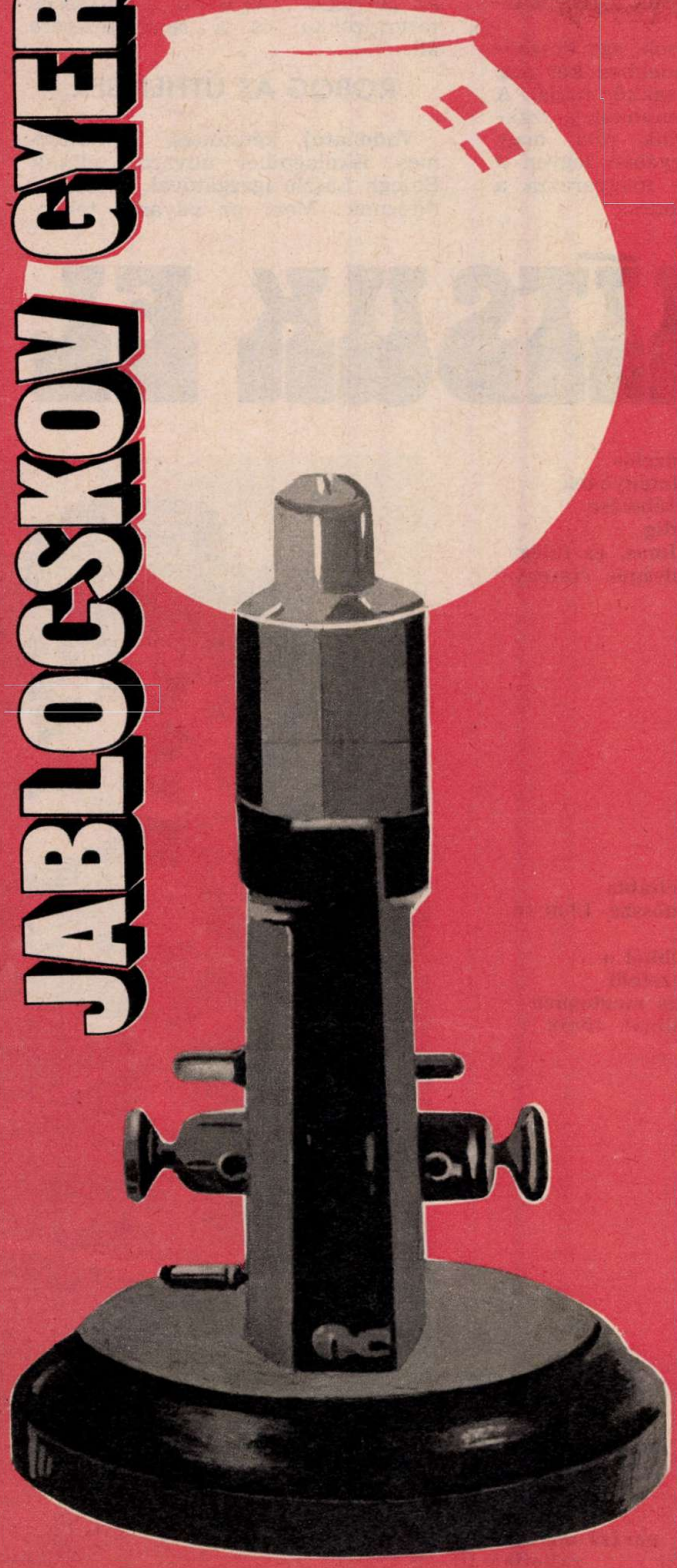

TI MI

KÉRDEZTEK VÁLASZOLUNK

Kovács Andrea gyomai olvasónk levele még a nyáron érkezett szerkesztőségünkbe. Jablocskov gyertyájáról érdeklődött. Válaszunkkal azért vártunk eddig, mert pontosan ma 100 éves az elektromos közvilágítás, amely Jablocskov orosz fizikus nevéhez fűződik.

Pontosan 100 évvel ezelőtt, 1877. október 13-án Párizsban, az Opera téren gyulladt fel először az „orosz fény". A két sorban elhelyezett gömbbúrák mint két csillogó gyöngysor ékesítették a teret. A korábbi 344 db gázlámpa helyett 64 elektromos világítótest ontotta a fényt.

Pavel Nikolajevics Jablocskov találmánya sikert aratott. Párizs után London, Madrid, Nápoly és Oroszország nagyobb városaiban is felváltotta a korábbi halvány fényű gázlámpákat a „Jablocskov-gyertya".

Hogyan működött ez a szerkezet?

Már a XVIII. század elején ismert volt az ívfény. A galvánelemek kikapcsolásakor a drótvégeken izzó, világító láng jelent meg, amelynek ív alakja vakító fénnyel égett.

Többen is kísérletezni, vizsgálni kezdték az „ívlángot". Davy kétezer elemből összeállított telep segítségével mutatta be először az ívfényt. Harminc évvel később Bunsen és Grove által készített erősebb elemekkel a párizsi Concorde téren tartottak méregdrága bemutatót. Négy órán keresztül ívfénnyel világították meg a teret, s hogy izgalmasabb legyen az egész kísérlet, az elemeket az egyik szobor talpazatában rejtették el. Huzamosabb ideig — az elemek gyengesége és a faszén rudak törékenysége miatt — nem használhatták az ívfényt.

Foucault francia fizikus a szénrudak minőségét, Staite pedig a leégett rudak egyenletes előrehaladását szabályozta megfelelő óraszerkezettel. Számos tudós, fizikus készített még különböző elveken (higanyos, elektromágneses stb.) működő ívlámpákat. Jedlik Ányos is egyszerűsített, javított az ívlámpa-szabályozón, s magával a fényjelenséggel foglalkozva a következőket mondta: „Azon pompás fény, mely két széncsúcs között föltűnik, ha egyikből a másikba erélyes villanyfolyam vezettetik át, mindaddig némely fennálló nehézségek miatt nem válhatott közhasznúvá, remélhetni mindazonáltal, hogy a csüggedést nem ismerő természetkutatóknak előbb-utóbb ezeken is sikerülend diadalmaskodhatni . . ."

És Jablocskovnak sikerült. Az utcákat még 50—60 évvel ezelőtt is így világították sok európai nagyvárosban. Világítótornyokban, fényszórókban, egyes mozigépeknél még ma is használatos az ívfény.

Jablocskov könnyebb helyzetben volt, mint tudós társai. A dinamógépek feltalálásával létrejött a megfelelő erősségű áram. A találmányi hivatalokba százszámra beadott szabályozószerkezetek közül 1876. március 23-án az övét fogadták el. Lámpájában nagyfeszültségű szikra indította meg az ívképződést. Előbb egyenáramot használt Jablocskov, majd áttért a váltakozó áramra, mert a két szénrúd így egyenletesebben égett el.

Egy jelentős korszakban — az elektromosság elterjedésének időszakában — világítottak Jablocskov gyertyái. Az újabb, modernebb gázkisülésű lámpák a vetítőkből, a különböző halogénizzók a közvilágításnál szorították ki az ívlámpákat. De az első elektromos közvilágítás vitathatatlanul Jablocskov nevéhez fűződik.

Forrai G. János

SIMÍTSUK EL

Egyre emberibb arcot ölt a természet. Itt is, ott is eltűnik egy-egy csúnya ránc, gazos, bozótos, mocsaras területek válnak üdévé és vonzóvá.

Persze nem önmaguktól. Kicsik és nagyok, úttörők és KISZ-esek, szocialista brigádok tagjai végzik ezt a hasznos műveletet országszerte. Csákánnyal, lapáttal, földgyaluval. De nagyon gyakran — puszta kézzel. És e kemény kozmetika eredményeként játszóterek, sportpályák teremnek, olykor a legkietlenebb tájakon. Hogy aztán maguk is tovább teremjenek.

Egészséget, vidámságot, örömet.

A LŐTÉR RECEPTJE

Kiskunlacházán, a Munkácsy Mihály általános Iskolában döbbentünk rá, hogy egy lőtér végül is nem a világ legboszorkányosabb létesítménye. Ha van kb. 10×10 méteres területed, már hozzá is láthatsz a lőtér kialakításához. Ha nincs, akkor is. Csak akkor előbb a 10×10 méteres területet kell elkészítened.

— Mi is ezzel kezdtük — mondja Reggel Bálint, a honvédelmi szakkör vezetője. — Elsimítottuk a talajt, kiástuk a gödröket az oszlopoknak, és már túl is voltunk a nehezén.

A többesszám a szakkör tagjaira vonatkozik. Gépek nélkül dolgoztak, de olyan lelkesedéssel, amilyennel a világ egyetlen gépparkja sem rendelkezik. De folytassuk a recept ismertetését!

— Kellenek lőállások, egy deszkapalánk, és kell mindehhez két ács, meg a honvédelmi szakkör tagjai. A két ács végzi a szakmunkát, a szakkör meg gondoskodik róla, hogy mindig a kezük ügyében legyen a megfelelő anyag — magyarázza a nyolcadikos Budai Jancsi.

— És persze gondolni kell a véletlenekre, vagy a kezdő szakköri tagokra is — veszi át a szót Kácser Mihály. — Ezért szükség van néhány eternit lapra, amiket a pálya két oldalán helyezünk el, nehogy holmi kósza lövedékek kárt tegyenek a környék élővilágában.

És a recept utolsó bekezdése:

— Nem árt, ha vannak egyéni ötleteink — mondja Samu Ildikó. — Mi például damillal, és kiselejtezett mosógép forgótárcsákkal oldottuk meg a lőlapok mozgatását...

Ha pedig valakinek megjött volna az „étvágya", az iskola a szükséges tervrajzokkal is a rendelkezésére áll.

ROBOG AZ ÚTHENGER

Vadonatúj, kétszintes, 12 tantermes iskolaépület udvarán állunk Balogh László igazgatóval. Kissé ordítozunk. Mert az udvaron teher-

A tüzelés eredményének kiértékelése mindig izgalmas, és főleg tanulságos élmény

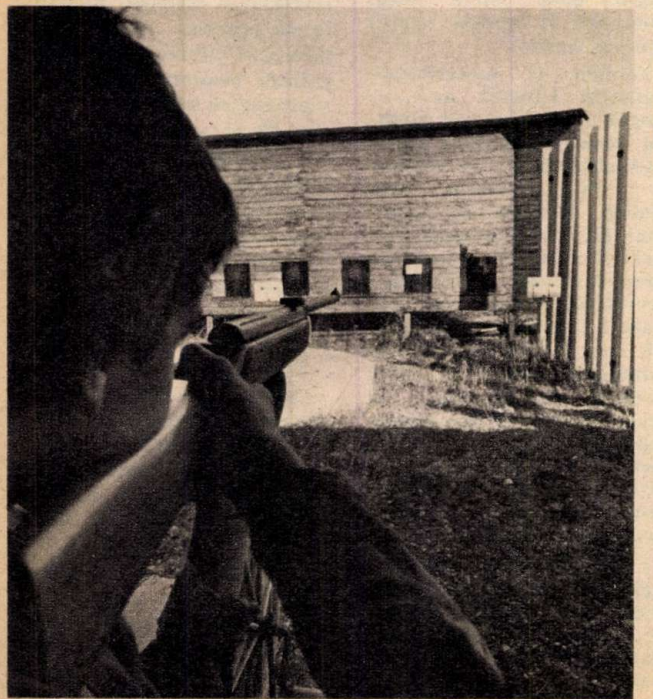

A céltábla mindössze 10 m-re van, de ebből a helyzetből mégis meglepően távolinak tűnik...

Kézilabda pálya avatás Balatonfüreden, a Radnóti iskolában. A látványos műsor óta parázs mérkőzések zajlottak itt

autók, földgyaluk, bulldózerek csörömpölnek mindenfelé.

— Ez az új alsótagozatos épületünk — mondja az igazgató. — Először úgy volt, hogy a régit alakítjuk át, de az szerencsére összedőlt az első komolyabb kalapácsütésre. Felépítettük hát ezt az újat. A szó szoros értelmében „építettük", mert ebből a munkából az egész község kivette a részét. Igazi árának a felébe sem került. Ebből a csatatérből pedig sportudvar lesz! — mutat körbe. — 70×130 méteres terület. Atlétika, labdajátékok, minden elfér. A gépek persze társadalmi munkában dolgoznak. Egy úthengert meg egyenesen kilóra vettünk meg, akárcsak a nyári tévésorozat hőse. Akárhol felbukkan, nyomban megindul a tréfás suttogás: „Jön már Józsi, az úthengerrel..." Természetesen ahhoz, hogy november 7-én felavathassuk a pályákat, a gyerekek segítségére is szükség lesz. Takarítás, virágok, parkosítás, ilyesmik. És ahogy én a lacházi gyerekeket ismerem — készen leszünk!

A RÁNCOKAT

AZ ELÁTKOZOTT PART

A lacházi gyerekeket azonban nemcsak Lacházán ismerik, hanem mindenütt, ahol csak vízi-úttörő élet folyik. Ezért is született meg évekkel ezelőtt a döntés: létesüljön Kiskunlacházán egy központi tábor a „vizesek" számára.

A remek vízfelület, meg a remek szakmai feltételek már akkor is ott voltak. Azóta odakerült az építőanyag is, elkészültek a tervek is, sőt ezen a helyen kb. 1 méterrel vékonyabb lett a Föld a társadalmi munkában elvégzett talajmunkák miatt.

És azóta semmi.

Pedig sok-sok milliós érték hever így gazdátlanul az „elátkozott parton", az egyre dúsabban burjánzó gyomok között. Miért ne lehetne ezt a ráncot is üdévé, vonzóvá — ha úgy tetszik — emberivé simítani?

Cser Gábor
FOTO: Szalay Béla

5 VERSENY

1 BAJNOKSÁG

Az öttusa – valami hihetetlenül nehéz sportág.

Lovaglás, pisztolylövés, vívás, úszás és terepfutás van az „étlapon". Öt olyan szám, amelyek egyenként is külön szakmát jelentenek. Ráadásul nincsenek átfedések, mint mondjuk a tízpróbában. Ott ugyebár ugrani, futni és dobni kell. Mindez – némi túlzással – csemege egy atlétikusan képzett sportolónak. Itt viszont . . .? Ha tudsz lovagolni, annak semmi hasznát sem veszed a pisztolylövésben, és ha tudsz vívni, azt semmi-

. . . és szájról-szájra járt
a legenda egy derék futárról,
aki lóhalálában vágtatott
az üzenettel,
majd lovát elveszítvén,
pisztollyal és karddal
tört magának utat,
folyókon úszott át,
hogy aztán futva
érjen céljához . . .

képpen sem hasznosíthatod a medencében.

Az öttusa – talán éppen ezért – valami hihetetlenül szép sportág. Idegileg is, fizikailag is csak a tökéletes lehet elég jó.

Aránylag kevesen űzik. Nálunk is. De azok aztán . . .

Szóval úgy áll a dolog, hogy alig akad magyar öttusázó, akinek ne lenne már valamilyen rangja a nemzetközi mezőnyben. Ifjúsági, junior és felnőtt világbajnoki címek, olimpiai aranyak, nagy nemzetközi versenyek serlegei jelentik a zsákmányt, egyéniben is, csapatban is. Ezért aztán eléggé nehéz helyzetben vannak, mert a közvélemény szemében kudarcnak tűnik minden helyezés a bajnoki címen kívül.

Egyébként éppen ezekben a percekben dúl a harc a Címért San Antonióban, az öttusázók világbajnokságán. E sorok írásakor még csak azt tudtuk, hogy legjobbjaink – Horváth László, Bakó Pál, Kelemen Péter és Maracskó Tibor – becsületes felkészülés után, esélyesként érkeztek a verseny színhelyére.

Képeinken ebből a felkészülésből, meg kicsit magából az öttusa-sportból adunk ízelítőt.

Cser Gábor

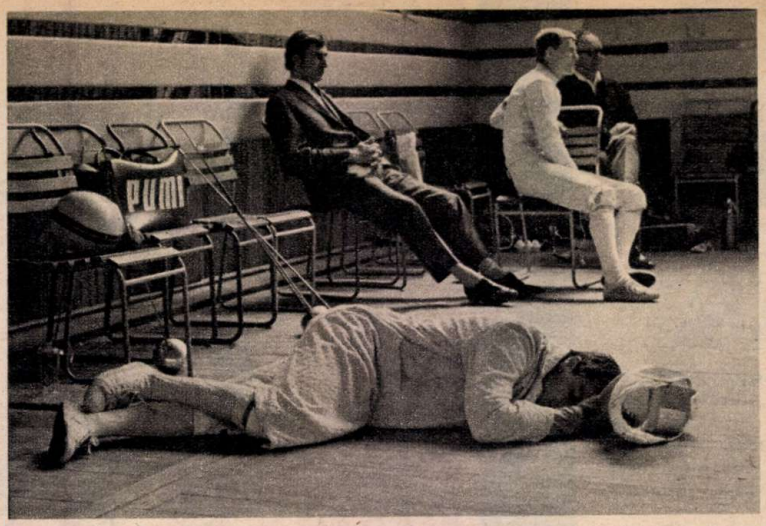

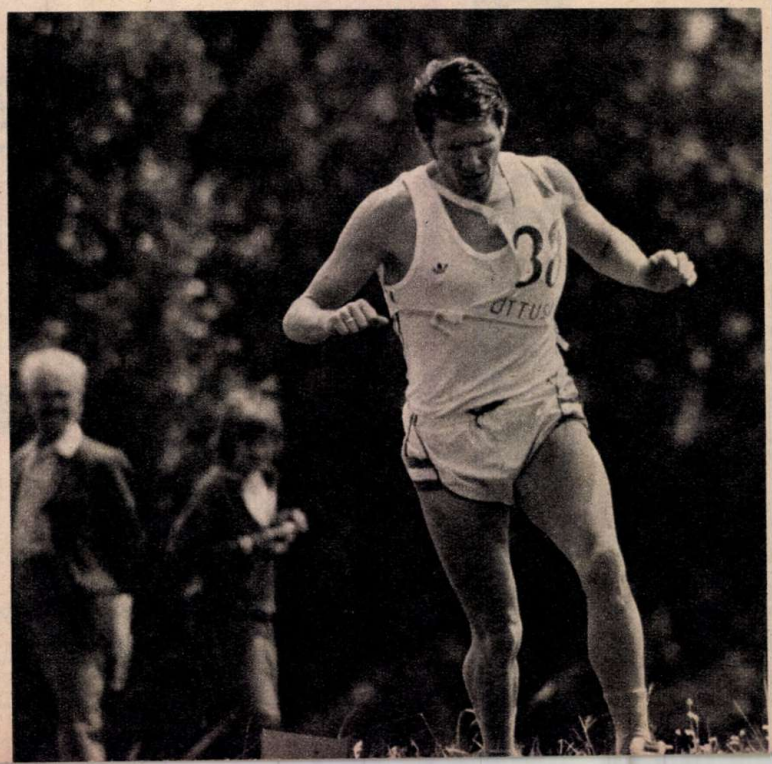

A rejtvények megfejtését postai levelezőlapon küldd be. Ha csak két rejtvényt tudsz megfejteni, s azok jók, már részt vehetsz a heti jutalomsorsoláson.

Beküldési határidő: október 24.

*

A rejtvényeket Horváth Anna (keresztrejtvény) Forrai G. János, Füleki János, Heves Ferenc, Ipacs László, Porkoláb Csaba és Szitás György készítették.

ÁLLATI FURCSASÁGOK MELYIK AZ a madár, amelyik nem tud repülni, csak futni?

MELYIK AZ a hal, amelyik a vízben megfullad?

MELYIK AZ az emlős, amely nem elevenszülő, hanem tojásrakó?

MELYIK AZ a bika, amelyik nem patás állat?

MELYIK farkas repül?

MELYIK macska él a tengerben?

MELYIK makk nem termés?

MELYIK liliom nem virág?

MELYIK nyúl él a víz alatt?

MELYIK narancs nem gyümölcs?

A 25. SZ. REJTVÉNYEINK MEGFEJTÉSE

KERESZTREJTVÉNY: Jellacsics a gyáva (Petőfi így írta versében!) MILYEN KATONA: tűzoltótiszt, irányítósisakkal. KÉPREJTVÉNYEK: számháború, közelharc. TORZ ÁBRA: optikai csalódás. MI EZ?: Hajómodell. MILYEN EGYSÉG: páncélos. LÓLÉPÉSBEN: Nemzetemnek vagyok katonája. RÉGI FEGYVEREK: a) parittya, XIII. sz. b) csákány, XV. sz. c) csatabárd, XIII. sz. d) buzogány, XV. sz. e) számszerij, XV. sz. f) magyar szablya. g) kovás pisztoly, XVI. sz. BETŰPIRAMIS: 2. őr. 3. vámőr. 4. rendőr. 5. határőr. 6. munkásőr. 7. tűzoltó. 8. honvédség.

TÖPRENGŐ

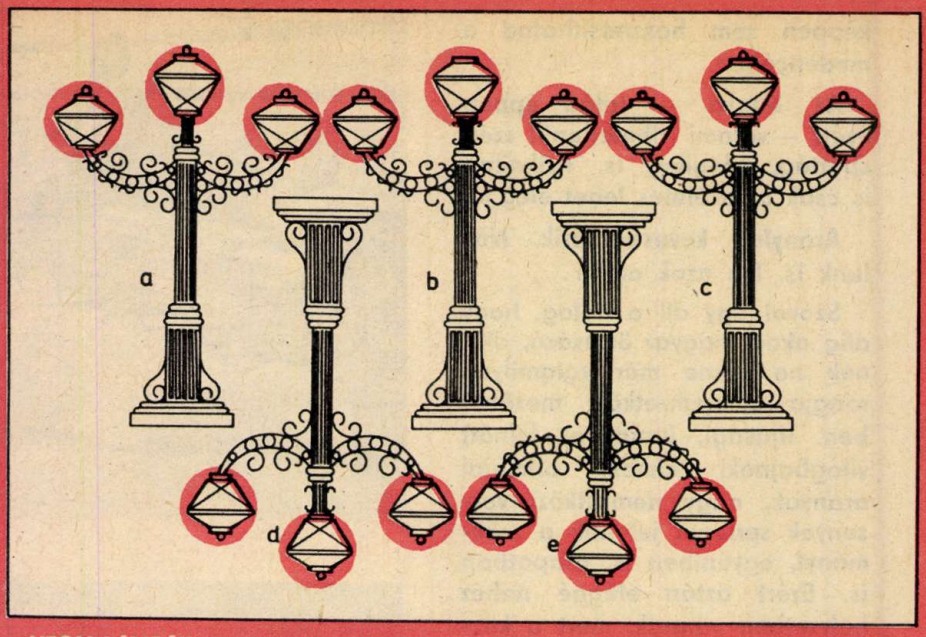

UTCAI LÁMPÁK. Az öt múlt századbeli kovácsoltvas lámpa közül melyik kettő egyforma?

TORMÁVAL? MUSTÁRRAL? Tudod-e, hogy a képen jóízűen falatozó papagáj melyik földrészen a leggyakoribb?

MATATOM, ATOMROM, RAGADOM. A fénykép milyen állatot ábrázol? A három szó egyike elárulja.

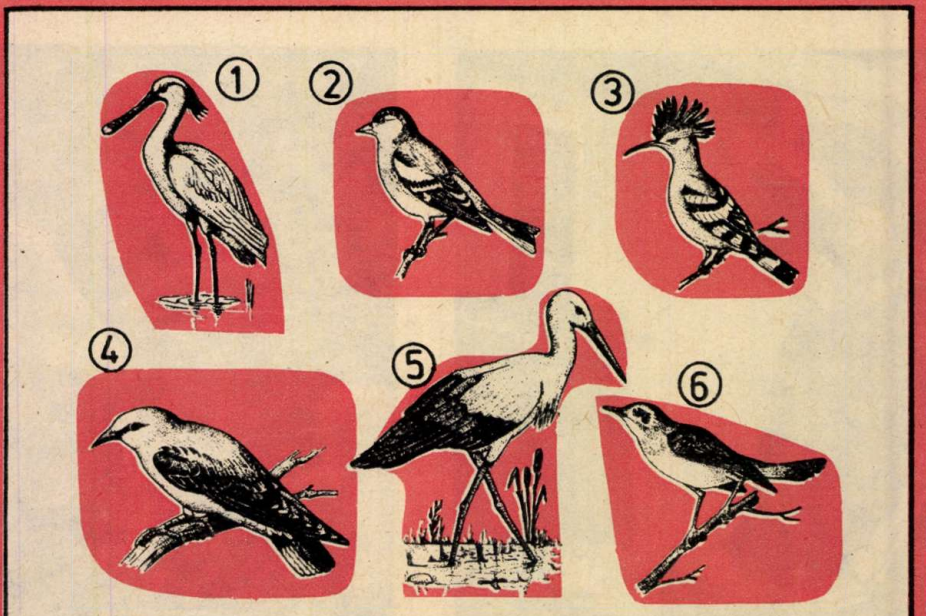

HAT MADÁR. A nevek előtti betűket párosítsd a rajzon látható madarak számaival.

a) Gólya, b) Kanalasgém, c) Bubosbanka, d) Fülemüle, e) Erdei pinty, f) Sárgarigó.

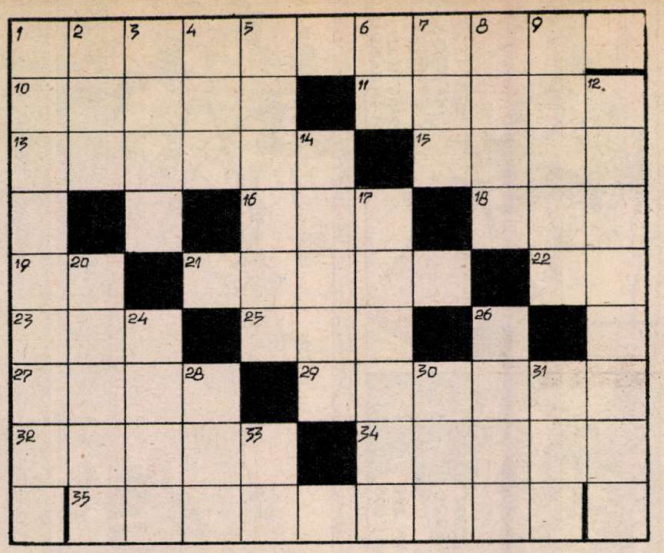

KÖLTÖZŐ MADARAK. Mai rejtvényünk fő soraiban néhány költöző madarat említünk meg.

VÍZSZINTES: 1. **Költöző madár, hazánk középső és déli részén májustól augusztusig található.** 10. Derűre jön, névelővel. 11. Színművésznő (Ilona). 13. Föld alatt élő állatka. 15. Ennyi ujja van egy embernek. 16. YAP. 17. Luxemburg és a Dél-Afrikai Köztársaság autóinak betűjele. 19. G. F. 21. **Ez a madár hazánkban kora tavasztól késő őszig tartózkodik.** 22. Tova. 23. Mindennek van. 25. A hét vezér egyike. 27. Az Újpesti Dózsa labdarúgó csapat egyik színe. 29. Az ilyen cukor karácsony előtt kerül forgalomba. 32. . . . inas, Munkácsy Mihály ismert festménye. 34. Súlyegységek. 35. **Hazánk nádasaiban igen gyakori gázlómadár, szintén a vándormadarak közé tartozik.**

FÜGGŐLEGES: 1. Vízi vagy légi járműnek a kívánt irányba való vezetése. 2. Nem egészen kába! 3. A hajók víz alatti részének javítására szolgáló medence. 4. Szellemi dolgozó. 5. Meglapul, mert nincs renben a szénája. — tájszóval. 6. Rába egynemű betűi. 7. Szorgalmas állatka. 8. Elad. 9. Fogd, a tied. 12. **A lile alkatúak rendjébe tartozó madár, amelyet magyarországi átvonulásakor vadásznak.** 14. Helység Pest megyében. 17. Némely vidéken így nevezik az egrest. 20. Egészen új keletű. 24. Női név. 26. Fasor, idegen eredetű szóval. 28. Varrószerszám, névelővel. 30. Iga kevert betűi. 31. O. O. M. 33. Fordítva vés!

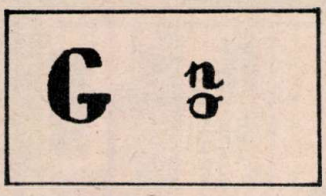

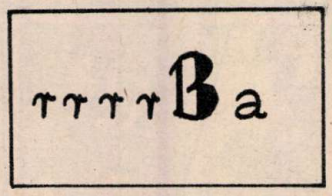

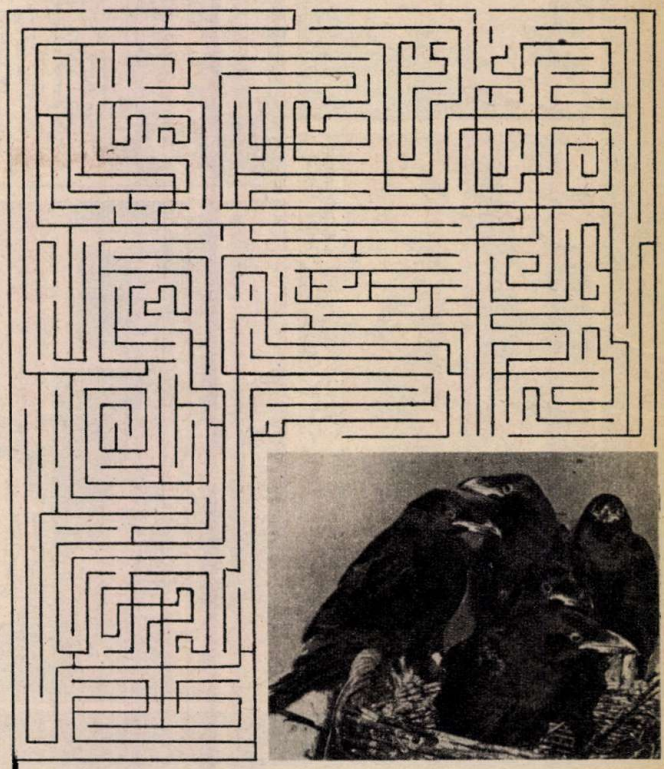

HÁROM KIRÁLY. Három híres magyar uralkodó arcképe látható itt. Az egyiküknek valami köze volt a madárhoz. Kérdéseink: melyik királyhoz? Milyen kapcsolat fűződött? (Az első kérdésre könnyű a válasz, a másodikra viszont az előzőből következtethetsz.)

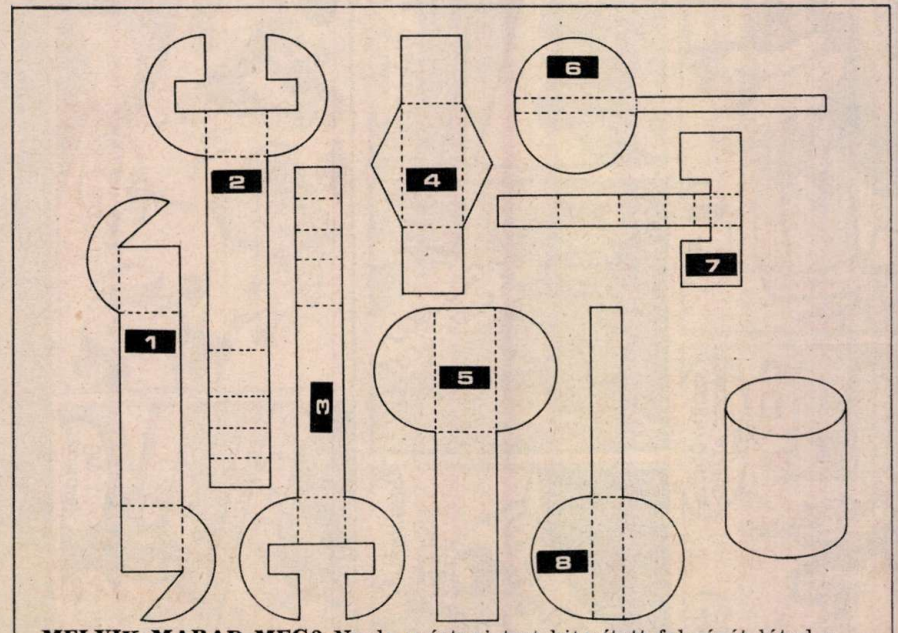

MELYIK MARAD MEG? Nyolc mértani test kiterített felszínét látod a rajzon. Ebből hét darab elég az oldalt levő henger felépítéséhez. Melyik marad meg?

RAKD ÖSSZE az „összetört" gépkocsit. Milyen márka milyen típusa szerepel a kapott képen?

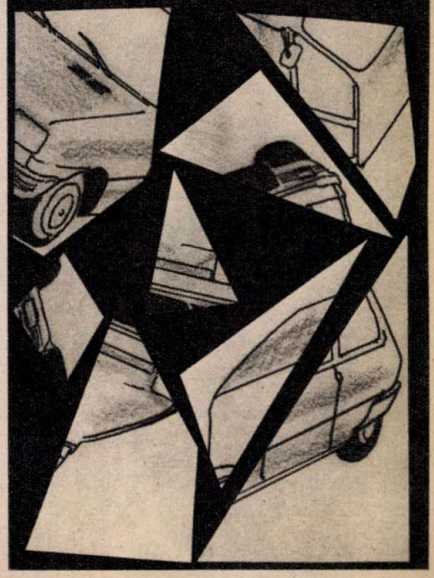

PIF ÉS A VARÁZSKANNA 3.

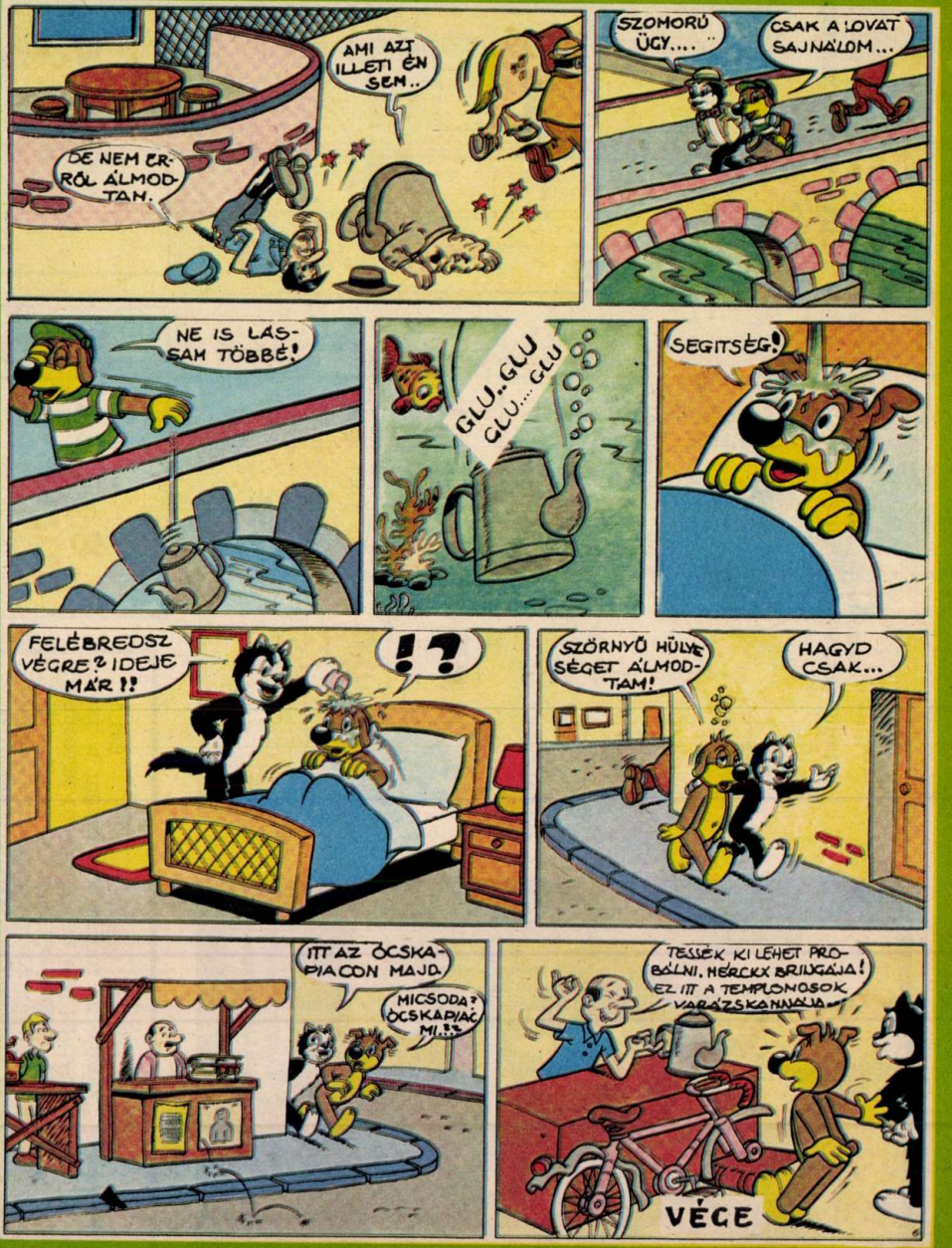

ez is... az is...

A 23. SZ. REJTVÉNYEINEK NYERTESEI

Asztalos Zsuzsa Leninváros; Apolczer Edina, Mór; Beke Irén Budapest; Bonifert Tamás Dunabogdány; Cserteg István Tatabánya; Csomós Csilla, Miskolc; Dudar Zoltán, Bátaszék; Illés Éva, Dombóvár; Kiss József, Rudoftelep; Horváth Zoltán, Zalaegerszeg; Landes Éva, Sopron; Lehoczky Enikő, Kazincbarcika; Kösztler Valéria, Budapest; Krausz Katalin, Mór; Perjés Zsolt, Miskolc; Nánay Gyöngyi, Kiskunfélegyháza; Nagy Mária, Kisújszállás; Nagy Tibor, Veszprém; Sávai Edit, Örményes; Tölgyesi Ildikó, Keszthely.

NÁLUNK TÖRTÉNT HOGY...

Már az iskolai úttörőparlamenten is szóba került egy igazi úttörőotthon létesítése. A nagyközségi tanács elfogadta ötletünket: egy „ERDÉRT-faház" lesz a csapatotthon. November elejére elkészülnek az alapok, s utána a szocialista brigádok, szüleink, nevelőink és mi, úttörők társadalmi munkával állítjuk fel a házikót. A kézimunkaszakkör már készíti a népi motívumokkal díszített függönyöket, terítőket. Otthonunkban őrizzük majd kitüntetéseinket, okleveleinket, serlegeinket, könyveinket, folyóirataink. Gyönyörűnek képzeljük el és a mienk lesz: kisdobosoké és úttörőké.

Gyémánt Lenke,
Riporter őrs,
Mindszent

Csapatunk programjában szerepel, hogy minden gyerek kutatja a társadalmi munka lehetőségeket, s aztán közösen végezzük a munkát. Az őszi betakarítás jó alkalom vállalásunk teljesítésére. A helyi termelőszövetkezetbe jártunk dolgozni. Kis fákat kapáltunk, dohányt törtünk, és egyéb dohánymunkákat is végeztünk, majd az alma szedésében és válogatásában segítettünk.

Szvára István,
Encsencs

A betakarítást paradicsomszedéssel kezdtük. A három nyolcadik osztály között versenyt hirdettünk. Az első napok lelkesedése után kicsit már meg is untuk a sok paradicsomot, de azért kitartóan dolgoztunk tovább. Rengeteg ládát töltöttünk meg. Osztályunk megnyerte a versenyt. Az eredményhirdetés percei alatt jóleső érzéssel gondoltunk arra, hogy egyheti munkánkkal milyen sokat segítettünk a tsz dolgozóinak.

Varga Gabriella,
Sárrétudvari

Községünk termelőszövetkezete iskolánk segítségért kérte a paprika szüreteléséhez. A hetedik és a nyolcadik osztály tanulói vettek részt a munkában. Minden reggel az iskola udvarán gyülekeztünk és együtt indultunk a paprikaföldekre. Valamennyien úgy éreztük, kötelességünket teljesítjük, ezért nagy szorgalommal dolgoztunk. A munkánkért kapott pénzből a tanév végén táborozni megyünk.

Imre Erzsébet,
Álmosd

Szaktárgyi versenyre hívtuk osztályunk másik két őrsét. Már az első negyedévben értékelünk, s a győztes jutalma — az osztálypénzből — egynapos őrsi kirándulás. S mivel minden gyerek szeret kirándulni, úgy gondoljuk, eredményes lesz a versengés.

Wanhall József,
Kobra őrs, Győr

Egyik osztálytársnőm édesanyja elvállalta, hogy víkendházukban vendégül lát bennünket, 12 gyereket a rajból. Vasárnap reggel 9 órakor gyülekeztünk a Pálma étterem előtt, ahol lovas kocsi várt bennünket, s „hintónkkal" tettük meg az utat a Dunáig. Mire odaértünk, Kati édesanyja már tüzet is rakott a szalonnasütéshez. A tűz pattogott, a lángok magasba szálltak, és mi büszkén álltunk a tűz körül. Elkészítettük a nyársakat, s mikor a tűz parázszsá szelídült, hozzáláttunk a szalonnasütéshez. Nagyszerű reggelit sütöttünk magunknak.

A konyhában sem tétlenkedtek, mert közben készült a jó ebéd. Mi, többiek lementünk a Duna-partra, ahol játszottunk és az uszályokat szemléltük. Amikor elkészült az ebéd, visszamentünk a házba. Rita kitűnő kuktának bizonyult, csillogó szemmel nézte, hogyan fogyasztjuk el az ízletes halászlét és a friss palacsintát. Nagyon finom volt! Ebéd után közösen elmosogattunk, majd lovagolni mentünk, ami nagy élményt jelentett számunkra. Este hat órakor fájó szívvel búcsúztunk a Duna-parttól és egymástól. Ez a nap sokáig emlékezetes lesz számunkra.

Radványi Mónika, Baja

Kedves Mónika! Nagyszerű beszámolót küldtél. Szerkesztőségünk dicséretben részesít és jutalmul egy zsebrádiót küldünk neked, melyet a posta kézbesít majd. Egy levelet is küldünk, amelyben az Aranytollas tudósítók klubja jelentkezési lapját találod. Várjuk beszámolóidat!

EREDMÉNYHIRDETÉS

A nyári ÚTTÖRŐVAKÁCIÓ és a NAPSUGÁR című magazinban megjelent rejtvények jó megfejtéséért az alábbiak részesülnek jutalomban: ZSEBRÁDIÓT KAPNAK: Brenner Erzsébet, Bácsalmás; Darányi László, Esztergom; Vízi Ágnes, Makó; Vízi János, Szentmártonkáta. PING-PONG FELSZERELÉST (ütők, háló, labdák) NYERTEK: Varga Zoltán, Debrecen; Menyhárt Richárd, Bp.; Szűcs Gyula, Heves; Lakótelepi őrs, Tiszafüred; Rózsa Márta, Szeged; Kis Csontos Rita, Szolnok. ASZTALI FOCIT KAPNAK: László Tamás, Debrecen; Streitmann György, Jászberény; Mikuska István, Csécse; Kiss Gyula, Nagykáta; Szilágyi Gyula, Bp. 20 Ft-os KÖNYVUTALVÁNYT NYERTEK: Szemerédy Sándor, Bp.; Virág Katalin, Harc; Beke Magdolna, Tapolca; Kovács Szilvia, Ajka; Fábián Irén, Biharkeresztes; Tóth Sándor, Záhony; Márton Mária, Hajdúszoboszló; Kádár Teréz, Kisújszállás; Oláh János, Jászberény; Vajda Éva, Lábod; Rácz Mónika, Szentendre; Tóth Erika, Debrecen; Csobán Tünde, Balatonszemes; Ling Tibor, Rakamaz; Laduver Julianna, Békéssámson.

PAJTÁS

A MAGYAR ÚTTÖRŐK SZÖVETSÉGÉNEK KÖZPONTI LAPJA

Főszerkesztő:
VASVÁRI FERENC

Főszerkesztő-helyettes:
FÜLEKI JÁNOS

Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat.

Felelős kiadó:
DR. PETRUS GYÖRGY
igazgató

Szerkesztőség: 1397 Budapest
Jászai Mari tér 5.

Telefon: 326-733,
321-541,
321-989.

Postafiók:
1397 Bp. 62. Pf. 508.

Kiadóhivatal:
1065 Budapest, Révay u. 16.
Telefon: 116-660

A beküldött kéziratokat és rajzokat nem őrizzük meg és nem küldjük vissza.

Terjeszti a Magyar Posta. Előfizethető a hírlapkézbesítő postahivataloknál, a kézbesítőknél és a Posta Központi Hírlap Irodánál (KHI 1900 Budapest, József nádor tér 1.) közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96 162 pénzforgalmi jelzőszámra.

Előfizetési díj: Egész évre 72 Ft, I. félévre 40 Ft, II. félévre 32 Ft.

77.2889 Athenaeum Nyomda Kozma utcai üzeme, Budapest
Rotációs mélynyomás

Felelős vezető:
SOPRONI BÉLA,
vezérigazgató

HU ISSN 0030-9583

INDEX: 25 695

Olvasószerkesztő:
SZIGETI PIROSKA

Művészeti szerkesztő:
CZIFFERSZKY BÉLA
FORRAI JÁNOS

Tördelőszerkesztő:
PORKOLÁB CSABA

Fekete Farkas és a bűvös medve 6.

A HALÁLRA SEBZETT MEDVE VÉRES CSIKOT HÚZVA A HÓBA, ELMENEKÜLT.

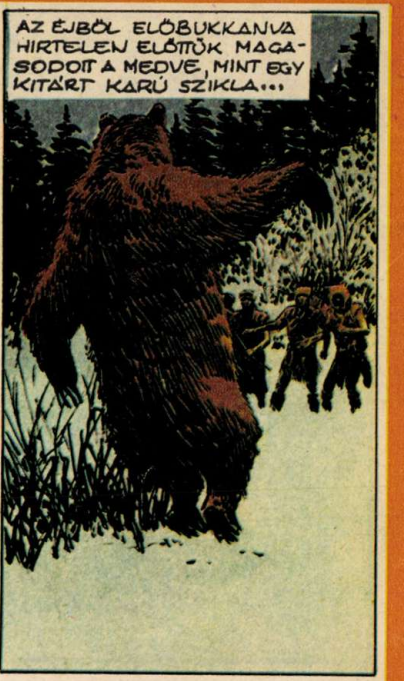

77|28
XXXII. ÉVF. • 1977. OKTÓBER 20. • ÁRA: 2.– Ft.

PAJTÁS

Új szabadtéri játék — kicsiknek. A nagyobbakról mintha megint megfeledkeztek volna a tervezők.

LITÉRRŐL— BELGRÁDBA

Európa öröme. Így nevezik a találkozót, amelyre gyerekek viszik el népük táncait, dalait — a béke nevében. Belgrád ebben az évben kétszeresen is Európa öröme. A különböző országok képviselői is itt tanácskoztak — szintén a béke nevében.

Jó fél évszázaddal ezelőtt Fogl uraság a litéri kastély egykori birtokosa vendégét, Ferenc József császárt arra kérte, hogy építtessen iskolát a falu egyetlen rozoga tanterme helyett. Igazi iskolája a falunak mégis csak a felszabadulás után lett: az uraság oszlopcsarnokos kastélyából.

Az árnyas park egyik magaslatán, színpadszerű, lebetonozott térségen gyülekeztek az úttörő táncosok. Dóra Zoli gondosan átvizsgálta a területet, egy-egy gesztenyét, kavicsot lerugdosott róla, aztán szűkszárú nadrágba, s csizmába bujtatott lába már tánclépésben méregette a távolságokat.

A lányok késtek, hiszen a táncruhák jó részét úgy kellett kölcsön kéregetni a csapat itthon maradó tagjaitól. A Belgrádba utazó 26 gyerek ruhája ugyanis száradt. Csak ott tudtuk meg, hogy a litéri 3060-as Bem apó Úttörőcsapat tánccsoportja nyolcvan tagú, sőt saját citerazenekara is van.

Az ország valamennyi úttörő tánccsoportja közül a Magyar Úttörők Szövetsége és a Népművelési Intézet javaslata alapján ők és a KISZ Központi Művészegyüttes Úttörő Citerazenekara képviseli a magyar gyerekeket Belgrádban a Gyermekek öröme fesztiválon.

A falu 214 úttörőjéből és kisdobosából majdnem minden második tagja a csoportnak, és mivel Marika néni (Ertl Pálné) végtelen nagy türelemmel és lelkesedéssel 18 éve tanítja a táncosokat, a szülők többsége is „egykori táncos". Nem csoda hát, hogy a két nagyüzem és a kultúrház egyformán sajátjának tekinti őket.

Évek óta járási, megyei aranyérmesek, kétszer kaptak meghívást a kiskőrösi országos táncbemutatóra, kétszer jártak Zánkán, egyszer Csillebércen és sok-sok megyei meg üzemi ünnepélyen bizonyították tudásukat. A legutóbbi nagy izgalom a tv-felvétel volt. Már dobozban várja filmünk az adást — dicsekedett egy nagycsizmás kisdobos.

Gyermekjátékokat táncolnak, pontosabban: játszanak. Olyan természetesen, olyan örömmel dalolnak, évődnek, táncolnak, mintha színpad se kötné őket, mintha a közönség is csak egy másik játszadozó gyerekcsoport lenne.

Hogy rendesen járnak-e próbákra? Még a betegek is, amíg az orvos engedi őket — nevetett Marika néni, s közben Kati lányának megengedte, hogy táncruhában menjen ebédelni, elvégre úgyis a mama, vagyis ő mossa ki, ha foltot kap a ruha. (Csak mástól tudtam meg, hogy a másik két gyereke: Péter és Pál is a csoportban táncol.)

Hogy kik a legjobbak? Erre a kérdésre nem akart válaszolni. Mind jó, mind ügyes.

Amikor ezeket a képeket készítettük, még az utazás lázában égett a csoport. A rögtönzött bemutató után Marika néni nevetve odaszólt az egyik kis szőkének: „Aztán vigyázz majd az alsószoknyádra!" A nagy nevetés magyarázatot várt: egyszer a kis szőke egy nevezetes fellépés előtt a kilincsre akasztotta az alsószoknyáját, hogy otthon ne felejtse... de sok kilométerre az alsószoknyától bizony már csak sírni tudott a színfalak mögött.

Gebri Antal
Fotó: Wágner Margit

Nálunk történt, hogy...

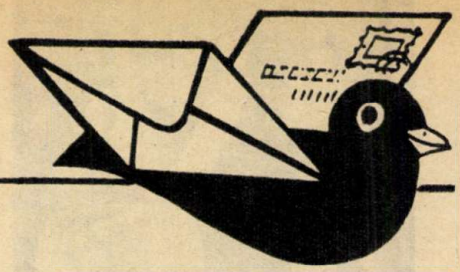

Az Együtt-egymásért mozgalom keretében már hozzáláttunk a papír, vas és rongy gyűjtéséhez. A hasznosanyagokért kapott pénzből az ifjúsági parkot fejlesztjük. A KISZ-esekkel társadalmi munkában fásítunk. Szeretnénk elérni, hogy minél több tagja legyen a sportjellegű szakköröknek. Csapatunk valamennyi őrse vállalta, hogy teljes létszámban részt vesz az Edzett ifjúságért mozgalom sportrendezvényein, akadályversenyein.

Holcsik Erika, Pusztaszer

Úttörőházunkban 27 szakkör működik. Minden szakkör összeköttetésben áll egy-egy vállalattal, szocialista brigáddal. Így mód nyílik arra, hogy megismerjük a vállalat vagy gyár munkáját. Ez a patronálás nekünk nyolcadikosoknak különösen fontos, hisz a pályaválasztáshoz igen nagy segítséget nyújt.

Bokor Csilla, Szekszárd

Egyik patronáló üzemünkben, a Pécsi Kenderfonó és Szövőipari Vállalatnál dolgoztam a nyáron. Nagyon kedves, rendes munkatársaim voltak. Györkő Györgyöt és Dura Lászlót — a művezető bácsikat — megszerettem. Nagyon tetszett a gyárban végzett munkám, ezért úgy határoztam, hogy a nyolcadik osztály elvégzése után a Kenderfonó szakmunkástanulója leszek.

Nagy Éva, Pécs-Vasas

A Magyar Úttörők Szövetsége és a Pajtás szerkesztősége jutalmául tizenegy úttörővel együtt részt vehettem a lengyelországi nemzetközi táborozáson. Érdekes programjaink közül csak néhányat említek.

Egy szabadtéri népművészeti múzeumban jártunk, melynek területe akkora, mint egy kisebb falué. Egymás mellett sorakoznak a lengyel tájak falvai, népszokásait, népi kultúráját idéző házak. Olyan élethű ebben a múzeumban minden, hogy a látogató szinte azt várja, hogy mikor térnek haza a mezőről, a földekről a falu lakói.

A wieliczkai sóbányában is voltunk. A 135 méter mély bányába 848 lépcső vezet. A meselakok, a csillárok, a berendezési tárgyak, a képek mind-mind sóból vannak kifaragva. Egy gyönyörű só-templomot is láthattunk.

A Tudomány és Kultúra palotájának 30. emeletéről Varsó panorámájában gyönyörködtünk. Legszebb élményünk egy miniszteri fogadás volt, ahol egy Varsó összes műemlékét tartalmazó könyvet kaptunk ajándékba.

Szűcs Ildikó, Szentes

Az Edzett ifjúságért mozgalom keretében rajunk a Háromhegyre szervezett túrát. Igaz, hogy ezek a „hegyek" csak kisebb dombok, de a dombok tövében egy nagyobb füves tisztás terül el. A községi tanács KISZ-eseink segítségével már régebben kiránduló- és pihenőhellyé alakították ezt a rétet. Szalonnasütőhelyek, étkezőasztalok, padok és egy kisebb focipálya szolgálja a szabad idő hasznos és egészséges eltöltését. A pályát rögtön birtokunkba vettük és fiúk-lányok focimeccset rendeztünk. Sajnos, 5:1 arányban kikaptunk. Ekkor kézilabda meccsre hívtuk a fiúkat, s itt már egyenlőnek bizonyult a két csapat ereje, tudása. A végeredmény 3:3 lett.

Vidra Katalin, Zirc

Őszi betakarítási munkánkat a szomszéd faluban végeztük, paradicsomot, szilvát és vöröshagymát szedtünk. Az első napokban vidámak voltunk, hisz kellemesen sütött a nap, nagyszerűen ment a munka. Aztán elromlott az idő és mi két-három pulóvert is magunkra húztunk, de így is vacogva toporogtunk a hagymaföld szélén. Szilvát csak egy napig szedtünk, de ez épp elég volt ahhoz, hogy néhányan gyomorrontást kapjanak. Az utolsó napokban már nem ment úgy a munka, mint szerettük volna és ahogy tanáraink is elvárták tőlünk. Sokan úgy érezték, szívesebben ülnének az iskolapadban, mint hajladoznak a földeken. Rájöttünk arra, hogy sokkal könnyebb tanulni, mint a földeken dolgozni. Megértettük mit jelentenek ezek a szavak: nehéz munka, keményen dolgozni.

Lajtár Mária, Magyarbánhegyes

A mi autóbuszunk

Hímesháza egyetlen terén a falu apraja-nagyja együtt örült annak az autóbusznak, amelyet ajándékba kaptak az úttörők a Volán Trösztől.

Az úttörőzenekar pattogó, friss indulót játszott. Az ötödikes Müller Ágika népviseletbe öltözött, a nyolcadikos Rozmár Jóska meghatódottan mondta el, mire is lesz jó ez a busz. Természetesen kirándulásra! Hómann Éva büszkén mesélt a csapat zenekaráról, híres néptáncosairól.

Amikor a táncok felől érdeklődtem, Éva egy csapat lányra mutatott. Voltak ott másodikosoktól, nyolcadik osztályosig. Háy Anna örömmel újságolta, hogy már tíz táncot tudnak. A kedvenc a „Müllertanz" vagyis a Molnártánc. Háyék otthon németül is beszélnek. Anna németül sorolja a népviselet részeit. Szavalatok, dalok csendültek fel. Száz virág talált gazdára, a vendégek kapták.

Baráth Árpádtól, a Volán előadójától érdeklődtünk, miért adtak buszt a hímesháziaknak?

— A Volán Trösztöhöz nagyon sok kérés érkezik, hogy különböző vállalatoknak, termelőszövetkezeteknek, szervezeteknek adjunk át olyan autóbuszt, amelyet kiselejtezés után felújítva tovább lehet használni. A gyerekek is kértek, s a kérés Tapolcai Kálmán igazgatóhoz került. A vállalat szocialista brigádjai teljesen felújítva, rendbe hozva adták át a buszt az úttörőknek. Az általános iskolák történetében ez az első ilyen eset. Nevelőotthonoknak már adtunk buszt.

— Az úttörőparlamenten határoztuk el, hogy írunk a Pécsi Volán Vállalatnak — mondta Balázs Tímea —. Igaz, én most Bakócán járok iskolába, de barátaim már elhívtak egy közelgő kirándulásra.

Frankovics György

TV A GYEREKEKÉ IS!

Folytatjuk a VII. Országos Úttörőparlamenten elhangzott javaslatokkal, kérésekkel kapcsolatos sorozatunkat. Most Nagy Richárd, a Magyar Televízió elnöke válaszol az elhangzott kérdésekre.

— Bár a gyermekosztály munkatársai legszívesebben az egész televízióból gyermektelevíziót csinálnának, minden kérésüket nem tudjuk külön, önálló műsorral teljesíteni, hiszen műsoridőnk véges.

— A televízió vasárnapi gyermekműsorában indítson sorozatot az úttörőközösségek tisztségviselőinek képzése érdekében — hangzott el a javaslat Zalaegerszegen. Mit válaszol erre a televízió elnöke?

— Önálló műsorsorozatot nem tudunk indítani a tisztségviselők képzésére, de azt megígérhetem, hogy a TTT-ben és a Papírsárkányban rendszeresen tanácsokat, ötleteket adunk az őrs tisztjeinek. Ugyanúgy, mint ahogy eddig tettük ezt például a Mókamesterek klubjában. Aki figyeli a tv vasárnap délelőtti műsorait, az bizonyára tapasztalta, hogy mostanában nem 10—15 perces a gyerekek műsorideje, hanem hosszabb. A jövő évtől kezdve minden vasárnap délelőtt a gyerekeké. Ebbe azután belefér sok minden.

— Az esti mese és az esti torna mintájára rendszeresen legyen a televízióban játék- vagy daltanulás.

Ezt a kérést, hogyan tudja megvalósítani a televízió?

— Mi is szeretnénk azt, hogy műsorainkban minél többször szerepeljen a játék. A Ki játszik ilyet?, a Játékszüret és más műsoraink, valamint az NDK televíziójából átvett műsorok eddig is segítették azokat, akik szeretnek játszani. Nemrég gondolkodtunk a következő év műsortervén. Elhatároztuk, hogy a kérések alapján 1978-tól kezdődően hetente sugárzunk dal- és játéktanító műsorokat.

— A sportkedvelő fiatalok kérése: még több közvetítést és műsort az Ügyesség-bátorság tömegsportjátékról!

— Már ebben az évben novemberben elkezdjük a „Mindent bele" című műsorunkat (60 percben), amely testvére a Csináld velünk... sorozatnak. Jövőre kéthavonként jelentkezik majd ez a program. Az Ügyesség-bátorság akció bemutatásához persze jó úttörőközösségek érdekes versenyei szükségesek. Várjuk a gyerekek meghívását ötletes versenyeikre.

— Volt még egy kérése a parlamentnek: készítsenek a kisdobos- és úttörőtörvényekkel, jelképekkel kapcsolatos filmeket. Fordítsa le a televízió a 12 pontot a film nyelvére.

— Ezt is megoldjuk. Az első pontról szóló filmet még ebben az évben elkészítjük, a többi 11-et pedig 1978-ban. Jövőre folyamatosan sugározzuk ezeket a filmeket.

A több mint egymillió úttörő nevében a válaszokért köszönetet mond:

Forrai G. János

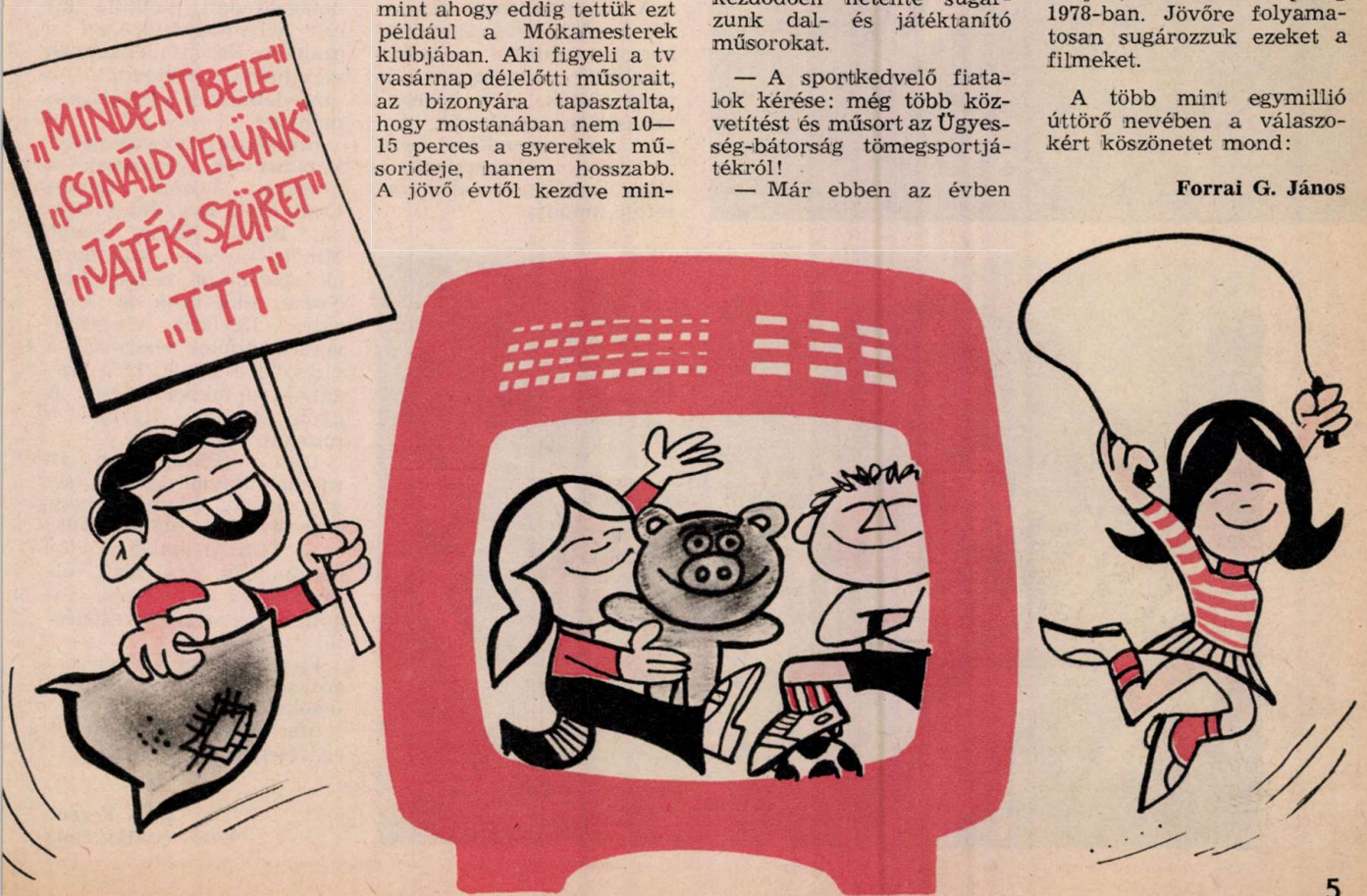

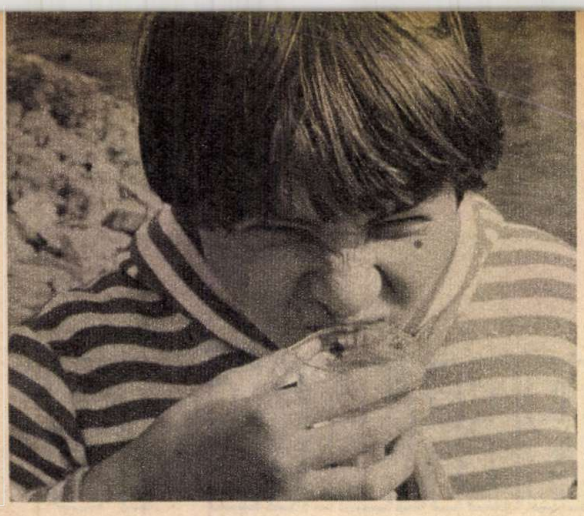

Nézd csak, papa! — fordult a csodálkozástól kerekre tágult szemmel édesapjához az NDK-beli Horst Kalgen, aki budapesti levelezőtársánál nyaralt. — A magyarok csapból veszik az ivóvizet!

No igen, náluk már palackban árusítják.

Szerencsére, igen szerencsére, hazánkban még nem tartunk itt. A fővárosi víztisztító berendezések tökéletesen működnek, de ha nem vigyázunk, rövidesen mi is palackban hordhatjuk haza ivóvizünket...

Az Országos Vízügyi Hivatal tájékoztatása szerint nem csak a közvetlenül vízbe jutott szennyező anyagok okoznak nagy károkat. A rendszertelenül lerakott, szétdobált hulladék is szennyezi a vizet, hiszen a talajvízzel felszíni és felszín alatti vizeinkbe jut. Magyarországon évente tizenöt millió köbméter hulladék keletkezik, és ebből mindössze ötmilliót szállítanak el a különböző köztisztasági hivatalok. Félelmetes számok, félelmetes arányok. Éppen ezek az ijesztő tények késztetik az embert arra, hogy az eddiginél is nagyobb gondot fordítson környezetének védelmére, önmaga megóvására.

A közelmúltban fejeződött be Bakonyoszlopon egy környezetvédelmi tábor, amelyen pedagógusok is részt vettek, akik környezetvédelmi szakkörök, őrsök, rajok munkáját irányítják. Visnyevszkiné, Nagy Erzsébet, a tábor vezetője mondta:

— A környezetvédelemben, ezen belül a vízvédelemben is megnőtt az egyes ember szerepe, felelőssége. Mindenki sokat tehet azért, hogy óvja vizeinket. A táborban sok szó esett arról is, hogy miként lehetne az őrsöknek vízvédelmi őrjáratokat szervezni.

Egy jó példával máris szolgálhatunk...

„A kisértől lefelé haladva az ányási kanyarig több helyen figyeltük meg, hogy háztáji hulladékot hordanak a Tiszába. Kiürült műanyag üvegek, döglött kutyák, macskák, baromfik temetője a Tisza."

A fenti idézetet Mindszenten másoltuk le a 2046. számú Dózsa György Úttörőcsapat Zsigmondfy Vilmos vízvédelmi őrsének naplójából. A mindszentiek évek óta segítséget nyújtanak az Alsó-Tisza vidéki VÍZIG-nek. Méréseiket rendszeresen elküldik a Vízügyi Igazgatóságnak, tapasztalataikról, megfigyeléseikről értesítik őket. Jó munkájukért három évvel ezelőtt mikroszkópot kaptak jutalmul.

— Ebben az évben egy kicsit alábbhagyott kezdeti lendületünk — mondja Farkas Kálmánné, az úttörőcsapat vezetője.

— Miért?

— Szakmai irányítónk, Lakatos János bácsi sokat betegeskedett, nélküle kicsit elhanyagoltuk ezt a munkát. De mindenképpen szeretnénk feléleszteni a vízvédelmi őrs szép hagyományait.

Rögtönzött közvéleménykutatást is végeztünk a gyerekek között. Lantos Eszti, Szitó Éva, Bauer Csaba, Bucsa Mária, Szabó Mihály szívesen vállalkozna vízvédelmi feladatokra. Nosza, indultunk is ki a gátra. Egyikük vízmintát vett, a többiek vizsgálták a vizet, ki a színét, ki a szagát, ki a hőmérsékletét. A gátőr némán figyelte a munkát, bólogatott...

Igen, szükség van itt minden figyelő szemre, segítő kézre. Mesélik, hogy ezen a tájon, ahol a Kurca a Tiszába ömlik, olykor huszonnégy óra alatt elpusztulnak a varsába fogott halak a szennyeződéstől.

Igen, minden víz partján szükség van a vízvédelmi őrsökre.

Mert szükség van a jó, egészséges, tiszta vízre is.

Bőcs Ferenc
Fotó: Szalay Béla

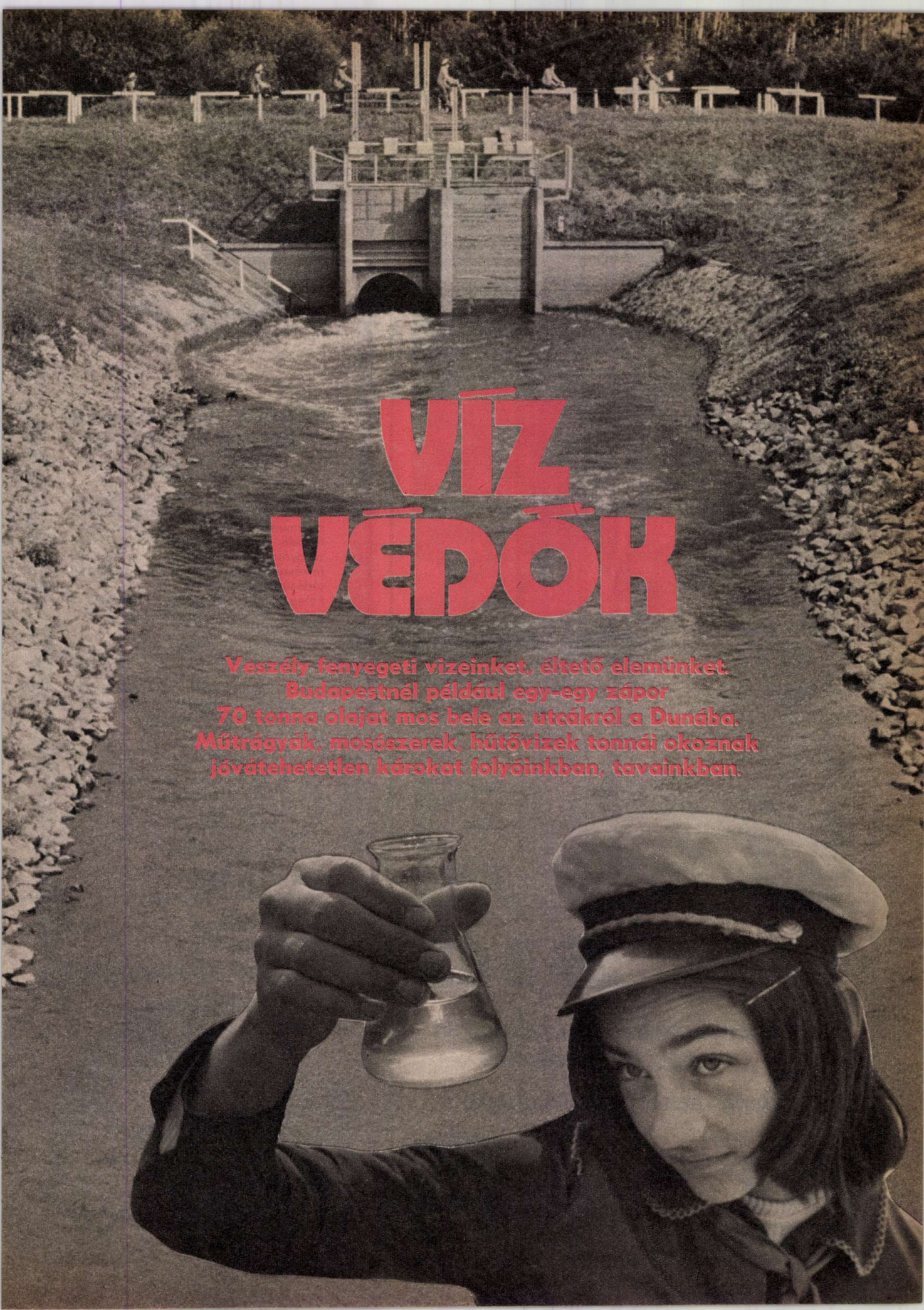
VÍZ
VÉDŐK
Veszély fenyegeti vizeinket, éltető elemünket.
Budapestnél például egy-egy zápor
70 tonna olajat mos bele az utcákról a Dunába.
Műtrágyák, mosószerek, hűtővizek tonnái okoznak
jóvátehetetlen károkat folyóinkban, tavainkban.

Természetes íz praktikus csomagolás

újdonság a **SIÓ**

őszibarack, kajszibarack rostos gyümölcslé!

GYÁRTJA A SIÓFOKI ÁLLAMI GAZDASÁG

ÁG SIÓFOK

FORGALOMBA HOZZA A B füszért

SZABOLCS–SZATMÁR MEGYEI FIATALOK FIGYELEM!

A Taurus Gumigyár Nyíregyházán szeretettel vár benneteket GUMIGYÁRTÓ szakmunkástanulónak. A rohamosan fejlődő, modern technológiával dolgozó gyárunkban szükség van jó szakmai felkészültségű, elméleti és gyakorlati tudású szakemberekre.
Főleg kémiai érdeklődéssel rendelkező fiúk és lányok jelentkezését várjuk.
Tanulóidő: 3 év.

Tanulóink a tanulóidő alatt havonta évfolyamtól és tanulmányi eredménytől függően 110–650, Ft-ig terjedő ösztöndíjat kapnak, ezen felül társadalmi ösztöndíjat is fizetünk részükre, 250–450,– Ft-ig terjedő összegben.

Nyári szakmai gyakorlatuk idején a legkiválóbb tanulóink 20 napot az NDK-ban töltenek, gyárunk költségén. Végzett tanulóinknak lehetőséget nyújtunk a továbbtanuláshoz. Elméleti képzés Nyíregyházán a 107. sz. „Mező Imre" Szakmunkásképző Intézetben, a gyakorlati képzés gyárunk tanműhelyében és üzemeiben folyik.

Érdeklődni és jelentkezni lehet a
TAURUS GUMIGYÁR
SZEMÉLYZET ÉS OKTATÁSI CSOPORTJÁNÁL
4400 NYÍREGYHÁZA,
DERKOVITS U. 107.

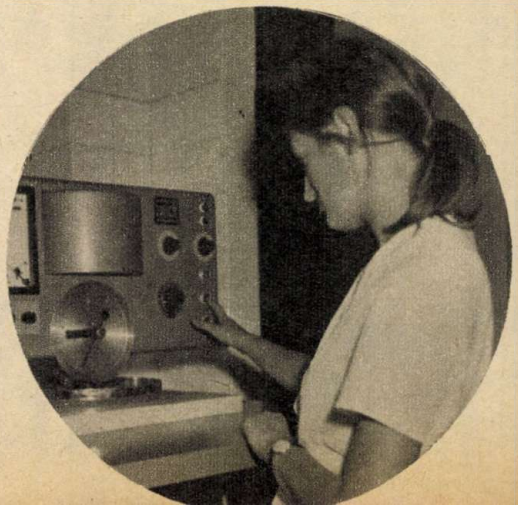

ÉJFÉLKOR IS NAPPAL

A szolnoki Mátyás király úti iskolában meginit beszédtéma a nyár. Kiállításra készülnek, s minden kép, újság, játék, amit a világjáró útról magukkal hoztak a vakációra, 25 gyerek sikerére emlékezteti őket.

— Úttörőcsapatunk népdal és táncszakköre képviselte a magyar színeket a Szovjetunióban Szolnok testvérvárosában a IV. dal és táncfesztiválon. Háromnapos vonatozás és ötezer méteres tánc után érkeztünk fellépésünk színhelyére — mondja Tóth Editke. — Tallinban, a dalfesztivál népünnepélynek számít, ilyenkor mindenki a dalmezőre igyekszik. És szokás szerint a fesztivál szereplői az utcán táncolva mutatkoznak be a lakosságnak.

— Fárasztó lehetett kilométereken át táncolni — jegyzem meg.

— A lelkes fogadtatás mindent feledtetett velünk. De a negyedmillió embert befogadó stadionban nagyon megijedtünk. Nem a sok néző láttán, hanem attól, hogy megtudtuk, itt is táncos bevonulás lesz. A zenére pedig, ami a hangszórón felénk áradt, még sohasem táncoltunk. Próbára csak néhány perc állt rendelkezésünkre. Úgy látszik, jól összpontosítottunk, mert ütemes taps kísérte minden mozdulatunkat.

Editkéék egy hét alatt nyolcszor léptek színpadra és egyszer a televízió kamerái elé. Mint a politikusok, nagy művészek esetében, az újságok még azt is megírták, hogy mi a kedvenc időtöltésük, ételük.

— Egyik alkalommal, amikor színpadon voltunk, eleredt az eső — kapcsolódik a beszélgetéshez Pásztor Anita. — Testünkhöz tapadt a ruha. Víztől cuppogott a cipőnk. De nem hagytuk abba a táncot. És ami a legmeghatóbb volt, a közönség sem mozdult a helyéről.

Editke visszaveszi a szót.

— Este valósággal ágyba zuhantunk a fáradtságtól. Aludni azonban nem tudtunk, mert beköszöntöttek a fehér éjszakák, éjfélkor is nappali fény szűrődött be az ablakokon.

Gombos Brigitta megmutatja a fesztivál jelvényét.

— Ezzel bármelyik járműre felszállhattunk. Ingyen utazgattunk a városban vendéglátóinkkal, a 4. sz. iskola tanulóival. Az idegen nyelven beszélő emberek sokaságából egyszercsak magyarul köszöntött ránk valaki. „Szervusztok. Olvastam rólatok, napok óta kerestek benneteket". Emőke, — akiről kiderült, hogy édesapja magyar származású, — vonatra szállásunk pillanatáig kitartott mellettünk, minden szabad idejét ránk áldozta. A ragaszkodást, a segítőkészséget azonban nemcsak nála, minden észt embernél tapasztaltuk. Bakos Jancsi mellé például odaszegődött egy kisfiú. Leste, hogyan táncol. Amikor Jancsi átadta neki a botját, hogy ő is megpróbálkozzon a botos tánccal, a fiú azt se tudta, örömében mit csináljon. Gyümölccsel, édességgel kedveskedett. Hazautazás előtt egy hatalmas játékcicát hozott idősebb barátjának. Kézzel-lábbal, de megértettük magunkat. Ha ez mégsem sikerült, akkor Erdei Zolit hívtuk segítségül.

A nyolcadik osztályos fiú már az észt út előtt is világlátott ember hírében állt. Tavaly Kubában táborozott.

— Tere — mondja, mikor leül velem szemben. — Ez észtül: Jó napot! — teszi hozzá magyarázólag.

Zoli oroszul, spanyolul és észtül tanul. Tallinban ő volt a csapat szóvivője. Ő köszöntötte a közönséget, nyilatkozott az újságíróknak, tévériportereknek.

— Hazajövet hosszabb időt töltöttünk Moszkvában is — mondja. — S mert úgy látszott, hogy helyjegy hiányában nem folytathatjuk utunkat, szállodai szobákat foglaltunk. Felkerestük a Vörös teret, láttuk Lenin mauzóleumát. Végül mégis kaptunk jegyet, de a szállodában nagyon kedvesek voltak hozzánk. Fizetés nélkül is megengedték, hogy szundizzunk egyet és használjuk a fürdőszobát...

Az aranyérmes, nívódíjjal kitüntetett szakkör öt évvel ezelőtt akkor alakult meg, amikor a Mátyás király úti iskolát felépítették. De a most készülő kiállítás nemcsak a dupla születésnapra emlékeztet. A képek, tárgyak többsége a forradalom országában tett utazást idézi a szolnokiak elé.

Faragó György

Fotó: Gámán Gábor

ÚJ VILÁG SZÜLETETT

3

Az Auróra cirkáló a petervári kikötőben

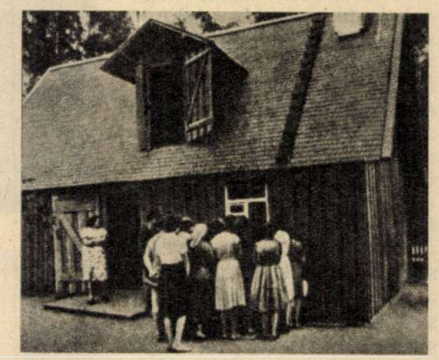

A razlivi ház, ahol Lenin rejtőzködött

Lenin bajusz és szakáll nélkül, parókában Ivanov álnéven

A FORRADALOM ESEMÉNYNAPTÁRA

1917. VII. 25—VIII. 3. A párt VI. kongresszusa félillegalitásban, Petrográdban, Leszögezi, hogy a hatalmat csak a polgári kormány fegyveres megdöntésével lehet megszerezni.

1917. IX—X. A szovjetek újjáválasztása. A vezetés a szovjetek többségében a bolsevikok kezébe kerül.

1917. X. 10. A Központi Bizottság elhatározza a felkelés napirendre tűzését.

1917. X. 16. A Központi Bizottság kibővített ülése jóváhagyja Leninnek a felkelésre vonatkozó határozati javaslatát. Megválasztják a Forradalmi Katonai Központ tagjait.

1917. X. 25. Délelőtt 10 órakor megjelenik az „Oroszország polgáraihoz" címzett kiáltvány, és bejelenti az Ideiglenes Kormány megdöntését. Este összeül a szovjetek II. kongresszusa. A felkelt nép a Téli Palotát ostromolja.

1917. X. 26. Éjszaka 2 órakor elfoglalják a Téli Palotát; este Lenin a kongresszus elé terjeszti a békéről és a földről szóló dekrétumot. Lenint a Népbiztosok Tanácsa elnökévé választják.

Forradalmi védelmi osztag a Szmolnij előtt 1917-ben

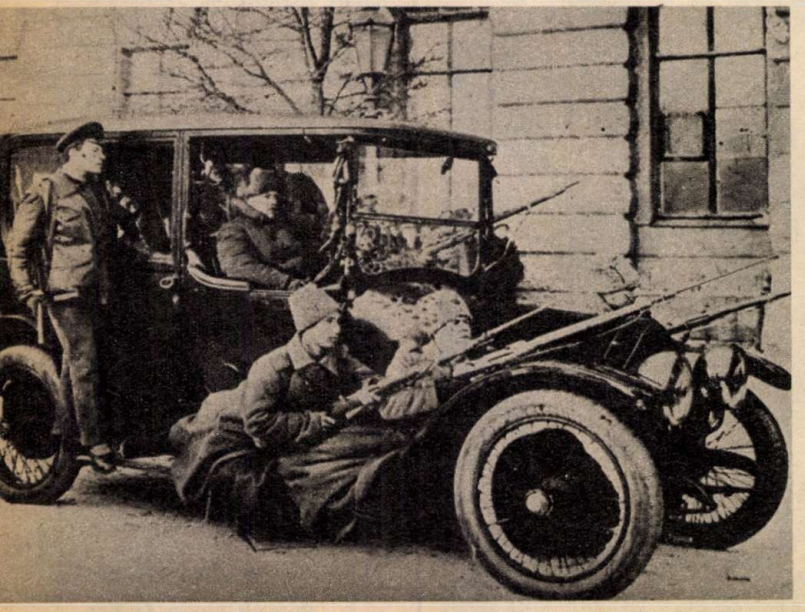

A Téli Palota ostroma 1917. október 25—26-án

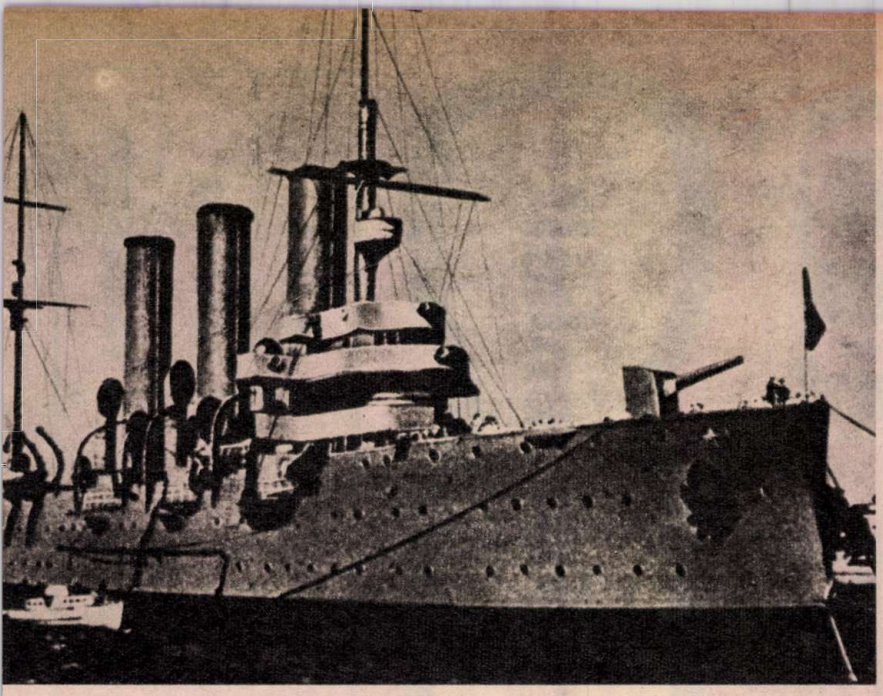

A Néva hidak visszafoglalásánál segít az Auróra

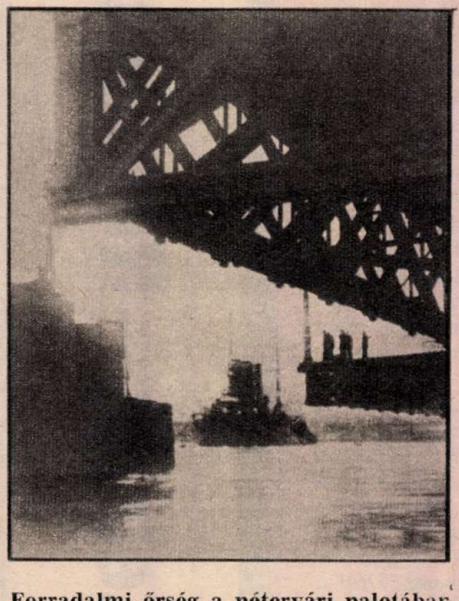

Forradalmi őrség a pétervári palotában a letartóztatottak szobája előtt

SZÓMAGYARÁZAT

Kornyilov = az Ideiglenes Kormány katonai főparancsnoka. Később a róla elnevezett lázadás vezetője. A lázadás leverése után letartóztatták.

Auróra = katonai cirkáló, a forradalmi események idején a pétervári dokkban javították. Legénysége megtagadta a parancsot, a hajó nem futott ki a tengerre, hogy részt vehessenek a fegyveres felkelésben.

Péter-Pál erőd = jeladó lövése után éles tölténnyel lőtte a Téli Palotát.

Szmolnij = női kolostornak épült a XVIII. század közepén. A Kornyilov-összeesküvés elleni védelem központja, majd a bolsevikok fellegvára, s végül a szovjetek II. kongresszusának színhelye.

Dekrétum = a legfelsőbb államhatalmi szervek által kiadott alapvető okmány, vagy okmányok. Itt a békéről és a földről szóló dekrétum (rendelet) — 1917. október 26-án fogadta el a szovjetkongresszus. A béke felkínálása az összes hadviselő félnek, s a földesúri földek parasztok kezébe adásáról szólt.

Népbiztosok Tanácsa = a II. szovjetkongresszus határozata alapján jött létre. Elnökévé V. I. Lenint választották.

Vörös Gárda = először 1905-ben a közbiztonság védelmére alakult munkásosztagok.

Komiszár = politikai biztos, a harcoló egységek pártbeli vezetője.

Internacionalista = a nemzetközi munkásmozgalom tagja. Itt azokat értjük, akik a szocialista forradalom kivívásában segítettek. Közöttük sok ismert név, mint pl.: Kun Béla, Münich Ferenc, Szamuely Tibor, Karikás Frigyes stb.

A júliusi események után az OSZD(b)MP VI. kongresszusa kimondta: fel kell készülni a fegyveres felkelésre.

A bolsevikokat Lenin irányította egy Pétervárhoz közel levő faluból — Razlivból.

Augusztus végén Kornyilov tábornok felkelést robbantott ki. Felszólította az Ideiglenes Kormányt, hogy azonnal mondjon le. Katonái segítségével vissza akarta állítani a régi cári, katonai rendet. Akcióba léptek a bolsevikok. A júliusban lefegyverzett ezredeket újból felfegyverezték, s a mintegy 40 ezer főből álló vörösgárdistákkal szemben Kornyilovék nem merték felvenni a harcot. Az ellenforradalom elbukott.

Az események ismét a bolsevikokat igazolták. Egyre többen álltak melléjük, s így megszerezték a vezetést a szovjetekben.

A polgárság is és a proletariátus is készülődött. Október 16-án a felkelés előkészítésére megválasztották a Forradalmi Katonai Központot, amelynek vezérkara: Bubnov, Dzserzsinszkij, Sztálin, Szverdlov és Urickij volt.

Válaszképpen az Ideiglenes Kormány utasítására másnap a tisztiiskolások elfoglalták a bolsevik sajtó szerkesztőségét, a pályaudvarokat és a Néva hídjait.

A forradalmi egységek gyorsan akcióba léptek. Október 25-én elfoglalták a telefonközpontot, az Állami Bankot, a Hadügyminisztériumot és az összes fontos épületet. Az Auróra cirkáló segítségével a Néva-hidakat is visszavették. Délelőtt 10 órakor kiáltványban jelentették be az Ideiglenes Kormány megdöntését.

Egy óra múlva — 11 órakor — már csak a Téli Palota volt az Ideiglenes Kormány kezén. Este 9-kor az Auróra cirkáló és a Péter-Pál erőd jelzőlövéseire indult meg a roham. Éjjel két órakor elfoglalták a Téli Palota mintegy ezer helyiségét, lefegyverezték az őrséget, letartóztatták a kormány tagjait. A hatalom kérdése eldőlt: győzött a szocialista forradalom. Az utolsó harci cselekményekkel egyidőben ült össze a Szmolnijban a II. szovjetkongresszus, amelyen kikiáltották a szovjethatalmat.

Így ért véget Oroszországban a tőkések és polgárok uralma, így jött létre a világtörténelem első munkás-paraszt állama.

Forrai G. János

Celsius – Reaumur – Fahrenheit

Kettenetes hideg van mostanában mifelénk – írta levelében egy amerikai barátom, aki Chicago közelében lakik – tegnap egész délelőtt nem emelkedett a hőmérséklet –5 fok fölé!

Nem mondom, –5 fok valóban nem kánikula, de azért túlzásnak éreztem, hogy az illető „rettenetes hideg"-ről beszélt. Mínusz 5 fok napi mint nap előfordul nálunk decemberben, januárban, de gyakran még februárban is. Ennyire kényesek lennének az amerikaiak? . . .

A kérdést Végh Tibor küldte tudományos rovatunkhoz.

Amerikában más hőmérsékleti skálát használnak, mint nálunk! Persze, ott a Fahrenheit-féle beosztás használatos. Az egyik lexikonban találtam egy meglehetősen bonyolult képletet, amelynek segítségével a Celsiust át lehet számítani Fahrenheitre, vagy a Fahrenheitet Celsiusra. Ennek segítségével azután csakhamar kiderült, hogy –5 Fahrenheit –20,6 Celsiusnak felel meg. Valóban, ez már szokatlanul nagy hideg.

Van azonban még egy harmadik hőmérsékleti skála is, a Reaumur, amely mind a két eddig említettől eltér. A három különböző beosztás alkalmazása sok esetben vezethet félreértéshez. Ezért célszerű, ha összeállítunk magunknak egy kis táblázatot, amelyből – bizonyos határértékek között – bármikor kiolvashatjuk, hogy egy bizonyos hőmérsékletnek mennyi fok felelt meg a két másik skálán.

Ha tehát arra vagy kíváncsi, hogy mekkora hőmérsékletnek felel meg – mondjuk +10 °C a másik két skálán, tégy egy vonalzót a megfelelő sor alá máris leolvashatod az eredményt: +10 °C= +8 °R=+ 50 °F.

Nem árt, ha tudod, hogy a fizikusok gyakran egy negyedik skálát alkalmaznak, amelyet a nagy angol tudósról, lord Kelvinről Kelvin-foknak (jele: °K) neveztek el. Ez az úgynevezett abszolút zérus foktól számítják, amelynél nagyobb hideg a természetben lehetetlen. Kerekítve az abszolút zérusfok –273 Celsiussal egyenlő. Vagyis, ha nálunk éppen olvadni kezd a hó, s a hőmérséklet 0 °C, akkor ez kereken 273 Kelvinnel egyenlő. Előjelet nem kell kitenni, mert a Kelvin-fok csakis pozitív (+) lehet, negatív (–) nem fordulhat elő.

Dr. Hédervári Péter

CELSIUS	REAUMUR	FAHRENHEIT
— 40	— 32	— 40
— 37,5	— 30	— 35,5
— 37,2	— 29,8	— 35
— 35	— 28	— 31
— 34,4	— 27,5	— 30
— 31,7	— 25,4	— 25
— 31,25	— 25	— 24,25
— 30	— 24	— 22
— 28,9	— 23,1	— 20
— 26,1	— 20,9	— 15
— 25	— 20	— 13
— 24	— 19,2	— 11,2
— 23,3	— 18,6	— 10
— 23	— 18,4	— 9,4
— 22	— 17,6	— 7,6
— 21	— 16,8	— 5,8
— 20,6	— 16,5	— 4
— 20	— 16	— 5
— 19	— 15,2	— 2,2
— 18,75	— 15	— 1,75
— 18	— 14,4	— 0,4
— 17,8	— 14,2	0
— 17	— 13,6	1,4
— 16	— 12,8	3,2
— 15	— 12	5
— 14	— 11,2	6,8
— 13	— 10,4	8,6
— 12,5	— 10	9,5
— 12,2	— 9,8	10
— 12	— 9,6	10,4
— 11	— 8,8	12,2
— 10	— 8	14
— 5	— 4	23
0	0	32
5	4	41
10	8	50
15	12	59
20	16	68
25	20	77
30	24	86
35	28	95
37,8	30,2	100
40	32	104

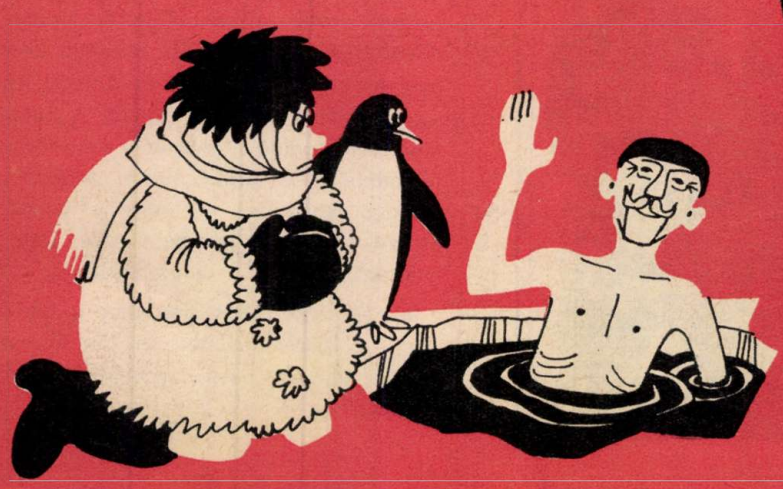

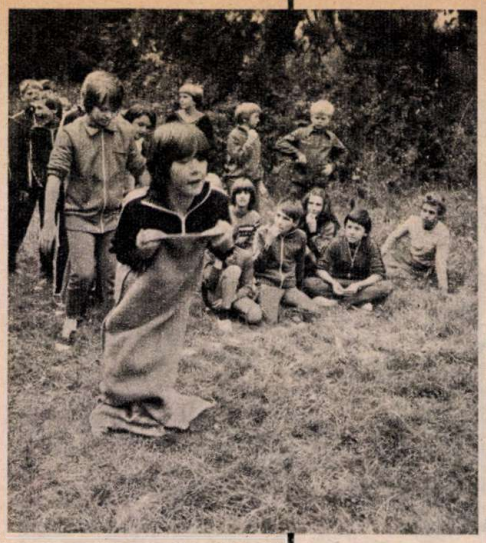

KOCOGÓNAP

Nő nem, nem zsákban, hanem melegítőben kocogott a Békés megyei Pósteleken és Békésen a Magyar Rádió és Televízió tizedik kocogónapjának több ezer résztvevője. De a sportnapon zsákbanfutást is rendeztek a gyerekek körében. Itt a versenyzők megállapították, hogy melegítőben mégiscsak kényelmesebben lehet kocogni, mint zsákban.

A HÉT VICCE

A vonatban egy fiú rágógumit rág. Egy idősebb ember nézi, nézi, majd megszólal:

— Bocsásson meg, fiam, nem hallom, amit mond, nagyot hallok.

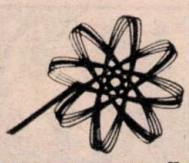

HAGYMASZEDŐK APAJPUSZTÁN

Négy napig segítették a hagymabetakarítást a Kiskúnsági Állami Gazdaságban az apajpusztai gyerekek. Hatvanan mintegy százhúsz mázsát szedtek fel naponta.

A Pajtás TÁVIRATI IRODÁJA JELENTI

ÉVFORDULÓK

J. Reed amerikai kommunista író, riporter, a nemzetközi kommunista mozgalom egyik vezetője kilencven éve, 1887. október 20-án született.

Huszonhárom éve, 1954. október 23—24-én alakult meg hazánkban a **Hazafias Népfront.**

Az **Egyesült Nemzetek Szervezete alapokmányát** harminckét éve, 1945 október 24-én hagyták nemzetközileg jóvá. Azóta ez a nap az ENSZ napja.

HADITECHNIKAI PARK

Haditechnikai parkot adtak át a közelmúltban Ajkán. A park elsősorban a gyerekek honvédelmi játékait, nevelését szolgálja, de a Magyar Honvédelmi Sportszövetség csoportjai is itt tartják foglalkozásaik egy részét.

BARÁTSÁG GYERMEKVONAT

A kiváló úttörőmunka és a jó tanulmányi eredmény jutalmaként háromszáz budapesti úttörő utazott barátságvonattal a Szovjetunióba, Kijevbe és Ogyesszába. A jutalomutazáson a gyerekek megismerkedtek a két város nevezetességeivel.

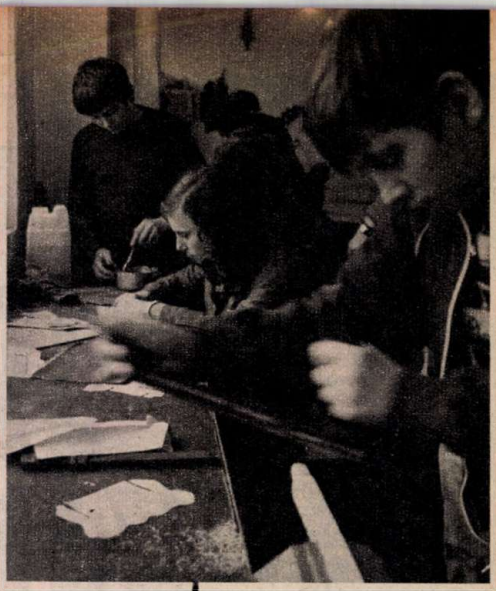

BEINDULTAK A SZAKKÖRÖK

Beindultak a szakkörök szerte az országban. Az új szapkróbarendszer szerint a barkácsolók „úttörőtechnikusi" próbajelvényt szerezhetnek. A képen Győr-Sopron megyei zöldmajori gyerekek fúrnak-faragnak.

VIT-BIZOTTSÁG ALAKULT

A jövő évben, július 28. és augusztus 5. között rendezik meg Havannában a XI. világifjúsági és diáktalálkozót. A közelmúltban Havannában megalakult a XI. VIT nemzetközi előkészítő bizottságának állandó bizottsága. A nemzetközi előkészítő bizottság országonként meghatározza a résztvevők számát és segíti a küldöttek utazását.

HAJÓGYÁR A SZOBÁBAN

Egész kis flotta tulajdonosa Bottlik Endre, aki immár tizenhét éve készíti a hajómodelleket a Magyar Honvédelmi Sportszövetség modellező klubjában, az Egyesült Villamosgépgyárban.

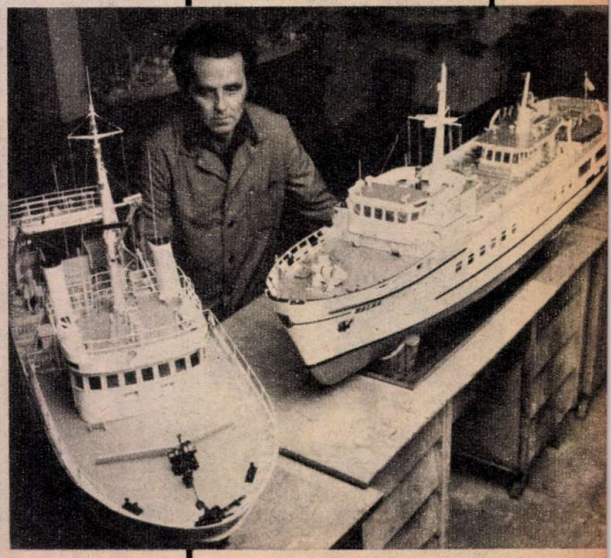

VOLT EGYSZER EGY CSALÁD

SZÖVEG: VASVÁRI FERENC
RAJZ: ENDRŐDI ISTVÁN

7

Háború... háború!

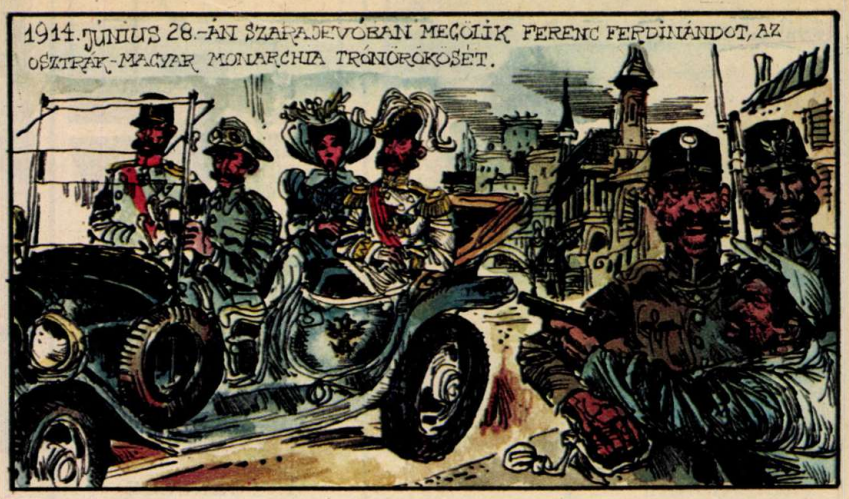

A jó játék szárnyat ad a fantáziának, építheted a csodák világát. Bepillanthatsz a jövőbe, ahol majd igazi rakéták indulnak a Mars felé, valóságos gyárban, valódi gépeket irányíthatsz.

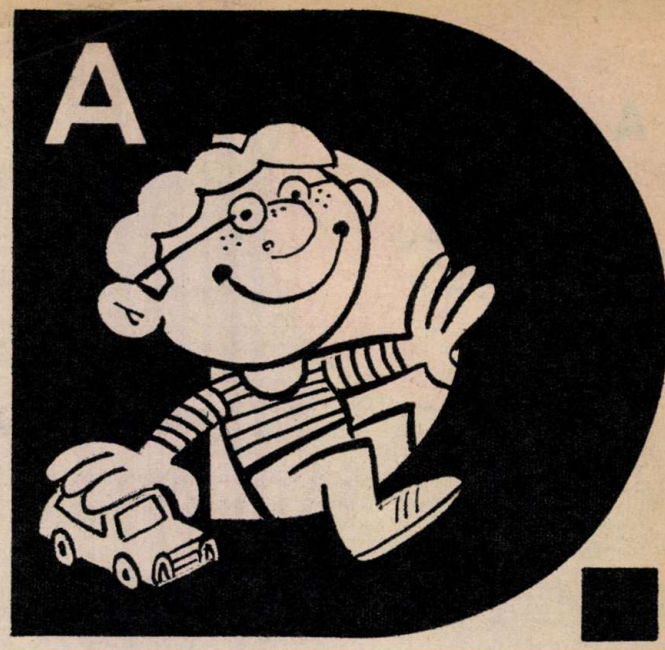

A PAVILON JÁTSZÓTERÉN

A Budapesti Nemzetközi Vásár D-pavilonja tíz napon át az ország legnépszerűbb „játszótere" volt. Több mint 200 ezer fővárosi és vidéki gyerek fordult meg itt.

HOZZÁNYÚLNI SZABAD!

Hazánkban az Interplay Expo '77-hez hasonló nemzetközi játékkiállítás még nem volt. Köszönet érte a gyermekeket értő felnőtteknek! A gyerekek itt kézbe vehették, játszhattak a kiállított tárgyakkal. Tizennégy éves korig bárki beléphetett a játéktermekbe, kipróbálhatta a legújabb építő-, szerkesztő-, társasjátékokat, kicsinyített munkagépeket, babaházakat.

— Te mit vinnél haza? — kérdeztem Francsics Lacitól, a tokodaltárói Jó szerencsét Úttörőcsapat tagjától, aki egy színes szíjostort szorongatott a kezében.

— Mindent — válaszolta nevetve a hetedikes fiú. — Otthon kiválogatnám a javát, a többit pedig szétosztogatnám.

— De ha csak egyet kapnál?

— Láttam egy helikoptert. Ejtőernyősök ültek benne. Az nagyon klassz volt. Csak az a baj, hogy nem lehet megvenni. Így aztán viszem az ostort, amit a bazárban vásároltam.

— Neked mi tetszett a legjobban? — fordultam a másik fiúhoz, Csákvári Tibihez.

— A távirányítású vonat és autó. Meg a matchboxok.

— És neked? — adtam tovább a kérdést a harmadik tokodaltáróinak.

— A távirányítású vonat és autó. Meg a matchboxok.

— Szó szerint elismételted Tibi kívánságát.

— Azt kedvelem, amit ő. Tibi az ikertestvérem.

A kiállításon nemcsak én kíváncsiskodtam. Pszichológusok irányításával néhány lelkes KISZ-fiatal „hoppmester" szerepet vállalt, bemutatta az új játékokat. Boldizsár Magdi, a Fővárosi Kézműipari Vállalat 18 esztendős dolgozója maga is kipróbált minden játékot.

— Ami nekem tetszett, az a srácok számára is sláger volt — magyarázta. — Hízott a májam, mert a vállalatom új terméke, a mágneses asztali foci körül állandóan tolongtak a gyerekek. Tudomásom szerint decemberben már a boltokban is kapható lesz. Előreláthatóan 180,— Ft-ba kerül.

RÁNK KI GONDOL?

Végre reflektorfénybe került a játék! És ez az országos úttörőparlamentnek köszönhető. A kiállítás egyik tablójára felkerült az a levél is, amelyet az Állami Ifjúsági Bizottsághoz címeztek, s amelyben több és jobb játékot kérnek az úttörők.

— A bizottság vezetői szavak helyett tettekkel válaszoltak — közölte Nemes Péter, a Magyar Úttörők Szövetsége titkára, akivel a kiállításon találkoztam. — Biztos vagyok benne, hogy a Könnyűipari Minisztériummal közösen megrendezett Interplay Expo '77 ösztönzőleg hat a magyar játékiparra. Külön öröm számomra, hogy figyelembe vették kérésünket, létrehozták a játszósarkokat. Ez a zsúrizésnek egy új formája. Az üzemek folytathatják majd az úttörőházakban, csapatotthonokban, táborokban. A játékot a felnőttek adják a gyerekek kezébe, de végső soron ők tudják eldönteni, hogy mi az, ami számukra érdekes. Nagy közönségsikere van az egyik szabadtéri játéknak, amit Zala-

A ■ PAVILON JÁTSZÓTERÉN

egerszegen az úttörőparlament gyerekzsürije jutalmazott különdíjjal.

Zsákói Verával és Zatykó Ágival, a budapesti Kertész utcai iskola nyolcadikos úttörőivel sétálgattam a pavilonban.

— De szeretnék fiatalabb lenni! — állt meg a TRIÁL mesevonat előtt Vera.

— Miért?

— A játékok többsége a kicsik számára készült.

— Ez kritika akar lenni?

Megvonta a vállát. Helyette barátnője, Ági válaszolt.

— Az úttörőparlament küldötteinek levelében az is benne van, hogy több játék készüljön a nagyobbak, a 12—14 évesek számára. A dobozos társasjátékot gyorsan kiismeri és megunja az ember. Megnéztem a pavilon közelében levő szabadtéri játékokat is. A kötélháló nagyon érdekes, de a kicsiknek való.

VIGYÁZAT KOCKAVESZÉLY!

Játékiparunk az utóbbi években megduplázta termelését. Hetven vállalat és szövetkezet háromezer dolgozója igyekszik kiszolgálni a csaknem két és fél millió főt számláló gyermektársadalmat. Sajnos, sikertelenül. A forgalomba kerülő játékoknak csupán hatvan százalékát állítják elő, a többit külföldről hozzuk be. Nagyobb ünnepek, ajándékozások idején valósággal kifosztják az üzleteket, és ilyenkor az „eszi nem eszi, nem kap mást" elv érvényesül. Egy jó gyár kellene, ahol nagyipari módszerekkel olyan játékrendszereket állíthatnának elő, mint a kiállításon részt vevő egyik nyugatnémet cég. Képviselője elmondta, hogy több éves kutatómunkával, szakemberek, pedagógusok, gyerekek bevonásával valóságos kis országot hoztak létre, ahol a kőművestől a mentősig, a tűzoltótól a huszárig megtalálható szinte minden szakma művelője. Ebben a játékországban szétszedhető, összerakható és elmozdítható minden.

A politechnikai Ipari Szövetkezet elnöke, Takács Lehel megmutatta legújabb gyártmányukat, a bűvös kockát, amelyet művész tervezett és amely elnyerte a Kiváló Áruk Fórumának jelvényét.

A kockajáték főszerepet kapot a televízió Játék-e a játék? című műsorában és a vásárral egyidőben kaput nyitó Vizuális játékok című József körúti kiállításon is. Külön-külön szépek, formagazdagok, színesek, de együttvéve fantáziaszegénységről árulkodnak. Úgy érzem, elvetik a kockát, akik megint figyelmen kívül hagyják az idősebb fiúk és lányok kívánságát, hiszen számukra méginkább elkelne a művészi játék!

A kiállított tárgyak mellett nem szerepeltek az árak. De néhánnyal már találkozni a boltokban és a Dániából származó Lego játékdoboz ára meghaladja a 600 forintot.

Az árak megállapításánál figyelembe kéne venni, hogy a zsebünk nem feneketlen. Az Állami Ifjúsági Bizottság pedig létesíthetne egy olyan csekket, mint amilyent a táborozás, a kirándulás támogatására alapított. Segítségével a kevesebb pénzű gyerekek is jó és értékes játékokhoz juthatnának.

Faragó György
Fotó: Wagner Margit

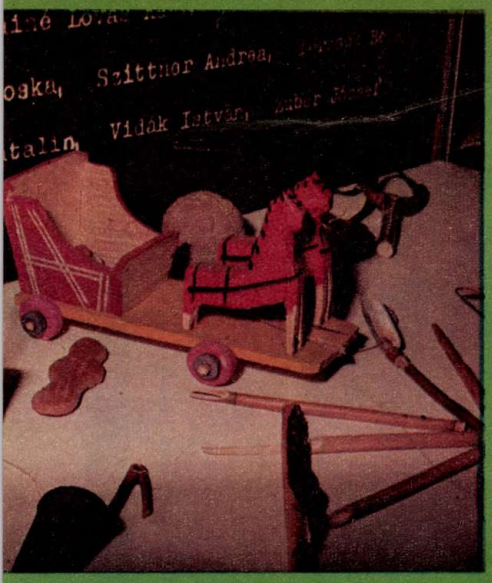

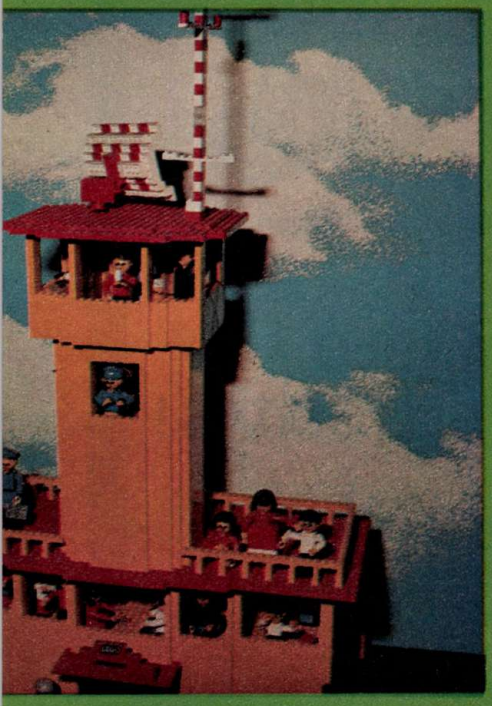

Te melyiket választanád?
A kiállításon ismert játékok mellett
új magyar és külföldi játékokat mutattak be

FIATALOK FIGYELEM!

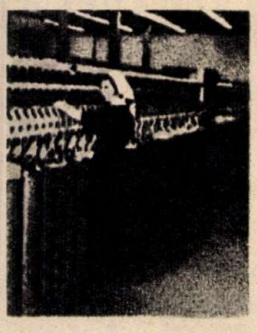

Általános iskolai végzettséggel felveszünk fiatalokat 1978—79-es tanévre fonó szövő szakmunkástanulónak 16 éves korig. A tanulmányi idő 2 év.

JUTTATÁSOK: különélési pótlék vidékieknek havi 500,—Ft, társadalmi ösztöndíj helybeli lakosoknak havi 450,— Ft, havi 90,— Ft-ért reggeli, ebéd, vacsora, munkaszüneti napokon is. Ingyen tankönyvet és munkaruhát adunk. Elhelyezés kollégiumban.

A kezdő tanulóbér havi 410,— Ft-tól 610,— Ft-ig terjedhet, amely a tanulmányi eredménytől függően változik.

Továbbtanulási lehetőséget biztosítunk. Szakmunkásvizsga után a kereset havi 2500,— Ft-tól 3500,— Ft-ig terjedhet.

Jelentkezni lehet szombat kivételével bármely munkanapon 7-től 1/4 4-ig személyesen. Levélre is részletes tájékoztatást küldünk.

A gyár címe: PNYV MAGYAR PAMUTIPAR, személyzeti és oktatási osztály, 1046 Budapest IV., Erkel u. 30.

EGÉSZ ÉVBEN

TANULÓ BALESETBIZTOSÍTÁS!

ÁLLAMI ÁB BIZTOSÍTÓ

PAMUTFONÓIPARI VÁLLALAT * LŐRINCI FONÓ * BUDAPEST *

MOST NYOLCADIKOS ÉS MÁR ÁLTALÁNOS ISKOLÁT VÉGZETT LÁNYOK FIGYELEM!

PÁLYAVÁLASZTÁSI GONDOTOK VAN?

Tanulási lehetőséget és szakmunkásképesítést adunk. Kérésetekre postafordultával ingyen megküldjük 40 oldalas, minden kérdésre választ adó fényképes tájékoztatónkat. Vidékieknek leányotthonban lakásról gondoskodunk.

VÁRJUK LEVELEITEKET!

Cím: PFV Lőrinci Gyár (Lőrinci Fonó) Munkaügyi osztály 1183 Budapest, Gyömrői út 85–91.